

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 218.
1938. szeptember 29. csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, inreg. in Reg. Publ. Periodice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

A müncheni találkozóra

Írta: SZ. JAKAB GÉZA

Az utóbbi órák végletekig feszült várakozás-feljességeben is ott élt mindnyájunk lelkében a „reménynek az a szikrája”, melyről Chamberlain beszélt tegnap éjjeli rádiószózatában: a háboru elkerülésének reménye. A berchtesgadeni, a godesbergi és a londoni konferenciákat követő napokban úgy látszott, minden hiába; csak a csoda segíthet ott, hol hiábavalónak bizonyult a józanság erőfeszítése, a jószándék minden heroikus vállalkozása. És íme, a csoda, az utolsó pillanatban, mielőtt még elhangozhatott volna a be-nem-látható pusztulás első indító parancsszava, — a csoda bekövetkezett! Chamberlain angol kormányelnök jelentette be az angol alsóházban mondott nagyszabású beszéde végén és egy birodalom anyakirálynőjének szeméből peregtek ki elsőnek a lelki megkönnyebbülés, a lidércnyomás alóli felszabadultság első hálakönnyei. Királynői könnyek a feléledt békeremények első háláldozataként: és valóban, méltó szimbolumai annak az érzésnek, amely ebben a pillanatban a világ minden asszonyának, menyasszonyának, nővérének és életpárra-váró leányának lelkét eltölti...

Elhárult fejük fölül a háboru kitörésének pillanatnyi veszélye!

Amidőn e sorokat írjuk, Mussolini olasz miniszterelnök különvonatán már München felé robbog, hogy a maga részéről is megkísérelje azt, amit az angol kormányelnök ismételt és nem csüggedő akaratával újra kezdeményezett és aminek elérésében egyik a francia és a német nép jelenlegi vezetői is: a fegyveres összecsapások elhárítását és a fennálló nemzetközi kérdések békés, megegyezés útján való megoldását. Ismételt és újra Chamberlainé az érdem, hogy az utolsó pillanatban is megkísérelte a csaknem lehetetlent, hogy elkerülhessük azt, ami már elkerülhetetlennek látszott és újabb huszonnégy óras haladékot teremtetett a német mozgósítást elrendelő parancs kiadása előtt a világ békeakarátának megnyilatkozása számára. A mai müncheni találkozón Chamberlain, Daladier, Hitler és Mussolini Európa vezető kultúrnépei, vezető nagyhatalmait képviselik és nem véletlenszerű, hogy csak az elmúlt órákban hivatkoztak valamennyien arra, hogy ők valóban a népek akaratát és kívánságait képviselik az európai dráma színpadán. A müncheni „ad-hoc”-tanácskozás az európai válságnak abban a pillanatában van hivatva átvenni a nemzetközi irányítás kormányrudját, amely pillanatban az végleg kihullott a genfi aeropág kezéből s a világ népei szívzsongva remélik, — világszemléleti különbség nélkül, — hogy a világtörténelmi jelentőségű, páratlan pillanat talán segíteni tud.

Am az is hiba volna, ha a müncheni találkozó től azt várnánk, hogy évek és évtizedek mulasztásait egy óra, vagy egy fél nap alatt pótolni tudja. Az is valóságos csoda lesz, ha a történelmi pillanat adottságait felméri és az államférfiúi józanságot visszahelyezi arra a helyre, honnan már-már a tankok sodorták le az európai értelem trónszékéről. Igaza volt Atlee őrnagynak az angol alsóház felejtetetlenül izgalmas, tegnapi történelmi ülésén, amidőn elsőként állapította meg az egész világon a történetek lényegét: „Íme, a háboru tehát az utolsó pillanatban is megakadályozható!” Igaza van, csak akarni kell. Csak az kell hozzá, hogy a fegyverkezések fémcörgésének kísérteties lármájában kellő helyen, megfelelő időben és igazi államférfiak útján szóhoz juthasson a népek béke-utáni vágya. Az utolsó napok lidérces órái megtaníthatják rá a legcinikusabbakat, a legszámitóbbakat és a legfásultabbakat is arra, hogy a népek békevágya nem szónoki frázis, nem agitációs szólab, hanem élő, lángoló, sikoltó valóság, a kultüremlőség lelkének életöszönékként megnyilatkozó, lefojthatatlan és lenyűgözően szent isteni parancsszó!

A müncheni Königsplatz vezéri épületében talán új ritmust indít a Történelem nagy karmestere a mai napon. Az első megnyert huszonnégy óra felmérhetetlen értékű ajándékát örültség volna elpocsékolni az európai kultúr népek tömegei további életének, vagy ugyancsak tömeg-halálának döntő pillanatában. Oly létezőkékről van szó, melyek ilyen tömören, ilyen félreérthetetlen határozottsággal eddig még soha nem sűrűsödtek össze a nemzetközi politikai élet egy tárgyaló-asztalán sem; de bizzunk kell a sikerben, mert ezuttal valóban azok a férfiak ülnek a történelmi zöldasztal körül, akik egyedül hivatottak a hozzájuk méltó nagyságu létezőkékről felmérésére és megoldására. A nemzetközi politikai élet. — úgy látszik, — túl-

élte a tisztulás purgatóriumi napjait, de még nem hangzott el a döntő szó, hogy ez a politikai élet mennyibe, vagy a pokolra kerül? Bizzunk az értelemben. Bizzunk a józanság győzelmében és a közös életérdekek felismerésében fogadó, megváltozott gondolatban, mely az életet jelenti a pusztulás helyett. Az élet igazságainak győzedelmeskedniök kell az élet-halál nagy választóján a hazugságok és alantas mesterkedések örült szövetségére fölött. S a müncheni Négyek Tanácsának, az európai legnagyobb hatalmasságok képviselőinek ebben a pillanatban kell bebizonyítani, hogy valóban arra a helyre valók, hová a sors állította őket, a kulturális és civilizációs fejlődés annyi számlálhatatlan évezredei után, mert ezeknek az évezredeknek természet ma nekik kell megvédelmeznük, talán egyszer s mindenkorra, a jövőretekletlen megsemmisüléstől. Ne feledjék a müncheni Négyek: a népek békét akarnak, mert csak a béke vezetheti a népek sorsát vissza az élet és az igazság útjára!

A világpolitika legújabb szenzációja:

Négyhatalmi találkozó Münchenben

Hitler, Mussolini, Chamberlain és Daladier vesznek részt a csütörtöki megbeszéléseken. — A heizet enyhüléséhez vezetnek az újabb tárgyalások

Róma. (Rador.) A Stefani ügynökség jelenti: Párisban délután 5 órakor terjedt el a hír, hogy Hitler elfogadta Mussolini közbenjárását. Egyszer mind hivatalosan is igazolták, hogy Daladier csütörtökön Münchenbe utazik a négyhatalmi értekezletre. A híreket politikai körökben nagy megelégedéssel és örömmel fogadták.

London. (Rador.) A londoni tőzsdén, amint Chamberlain bejelentésének híre megérkezett a négyhatalmi értekezletről, az árak lényegesen emelkedni kezdtek. Angol pénzügyi körökben a hírek nagy optimizmust keltenek.

Páris. A Havas ügynökség délutáni kiadása hivatalos jelentést közöl arról, hogy szeptember 29-én, csütörtökön délelőtt Chamberlain angol, Daladier francia, Mussolini olasz miniszterelnök találkoznak és megbeszélést folytatnak Hitler német vezér és kancellárral. A találkozó színhelye Münchenben lesz.

A Havas ügynökség jelenti, hogy a müncheni négyes találkozó egyenes folyománya mindazoknak a tanácskozásoknak és megbeszéléseknek, amelyek szerda délelőtt folytak le részben Rómában, részben pedig a berlini kancellári hivatalban. Chamberlain, Hitler, Daladier és Mussolini délután három órakor találkoznak Münchenben és Mussolini miniszterelnök, római jelentések szerint, már délután 6 órakor el is indult Rómából München felé.

Róma. Perth angol nagykövet délelőtt látogatást tett az olasz külügyminiszternél. Ez a megbeszélés két egymást követő tanácskozás volt. Az első látogatás alkalmával ugyanis az angol nagykövet üzenetet adott át Ciano grófnak. Kevés idő múlva ismét megjelent a külügyminiszternél, hogy átvegye az üzenetre szóló választ.

Eredményes angol intervenció, a béke érdekében!

Róma. (Rador.) Nagybritánia római követe szerdán kihallgatáson jelent meg Ciano gróf olasz külügyminiszternél. A látogatásról a következő hivatalos közleményt hozták nyilvánosságra: Lord Perth fontos közléseket tett Ciano gróf előtt az angol kormány részéről, egy lenyegető német-csehszlovák konfliktus ügyében.

London és Páris új együttes ajánlata: francia és angol csapatok szállják meg a szudétavidéket!

A Reutér iroda berlini jelentése szerint teljesen megbízható hírtörzés szerint Páris és London felajánlották Hitler vezér és kancellárnak, hogy a szudéta-vidéknek németek részére való végleges átadásáig francia és angol csapatok szállják meg ezeket a területeket. A javaslatot közvetlenül Hitlerhez intézték, aki a délutáni órákban még nem adott választ.

Francois Poncet-t, Franciaország berlini nagy követét szerda délelőtt egyenved 12-kor ki-

hallgatáson fogadta Hitler vezér és kancellár. A megbeszélés egy félórát tartott, majd 12.35-kor Hitler egy óras kihallgatáson fogadta Nagybritánia követét is. Jólértesült politikai körök véleménye szerint a két nyugati nagyhatalom követi kormányaiak részéről új javaslatot terjesztettek a Führer elé. (Rador.)

A Havas iroda Rómából közvetíti a következő hírt: Római politikai körök szerint Lord Perth látogatása után az olasz külügyminisztériumban az a vélemény alakult ki, hogy az angol kormány Róma és London kezdeményezéseinek egyesítésére szövitotta fel az olasz kormányt, amivel Anglia és Amerika békemozgalmához járulna hozzá Olaszországot, mint a csehszlovák kérdésben ugyan csak érdekelt fél. Ez a felfézés óráról-órára valószínűbbnek látszik.

London. (Rador.) Ugynevezett „Fehér Könyv” alakjában szerda reggel nyilvánosságra hozták a brit kormány és külügyminisztérium között a csehszlovák válság ügyében lefolytatott tanácskozások anyagát.

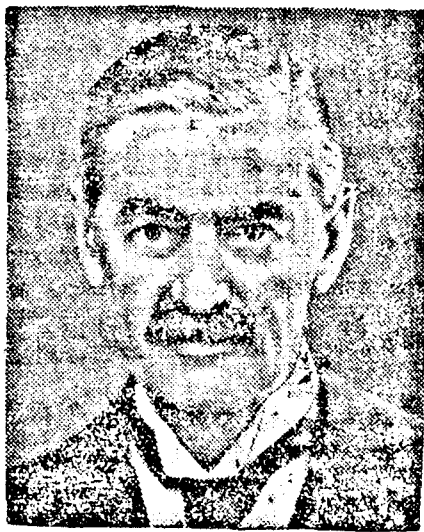
Akik ma Európa sorsáról döntenek

HITLER

MUSSOLINI

CHAMBERLAIN

DALADIER

1. Anglia a Chamberlain-beszéd hatása alatt

London. (Reuter.) Az angol fővárosban szerdán a helyzetet még súlyosnak tartották, amit lényegében Chamberlain rádióbeszéde idézett elő. A miniszterelnök leplezetlen nyíltsággal feltárta a konfliktus kitörésének közeli lehetőségét. Chamberlain miniszterelnök a csehszlovák kormány magatartását helyeselte. Londonban úgy látják, hogy a helyzet kiélezettsége mellett csupán Hitler lehet az, aki a szituációt enyhíthetné. A helyzetet ma már csak az menthetné meg, ha Hitler visszavonná ultimátumát és elállna attól, hogy hadserege október elsején meginduljon Csehszlovákia határterületeinek megszállására. Londoni politikai és diplomáciai körökben biztosra veszik, hogy Anglia és Franciaország még ma megteszik az utolsó erőfeszítéseket arra nézve, hogy megakadályozzák a tárgyalásoknak a megszakítását Berlinnel és teret fognak előterjeszteni a szudétaterületek gyors kiürítésére.

Rómából jelentik: A Stefani ügynökség jelenti:

Az olasz sajtó az angol miniszterelnök beszédével kapcsolatban tartózkodik a kritikától. Főleg azt a kijelentést emelik ki Chamberlain beszédéből, hogy az angol kormány magára vállalta a felelősséget a megegyezés gyors megoldásáért. A Popolo di Roma elismeréssel ír az angol kormányelnök erőfeszítéseiről. A lap azonban megállapítja, hogy abban az esetben, ha mégis ki kell törnie a háborúnak, akkor ez a módszer miatt fog megtörténni. A lap cikke a következő mondattal fejeződik be: A béke talán hajszálon függ, de az utolsó szót még nem mondották ki.

Mozgósították az angol flottát, készülődés a légvédelemre

Horace Wilson tegnap délután öt órakor megérkezett a külügyi hivatalba, ahol Chamberlain, Hore Belisha és Inskip miniszterek várták. Este fél tíz órakor minisztertanács volt, amely 11 órakor ért véget és ezután a következő hivatalos jelentést adták ki: A kormány elrendelte az angol flotta mozgósítását. A parancsot az admirális adta és egyben közölte azt is, hogy a mozgósítás nem általános jellegű és csak óvintézkedésnek tekinthető.

London a lázas készülődés jegyében áll. A légi hadsereg számára a főváros több részén is önkénteseket toboroznak. A elmentek ezerszámmal állnak a toborzó helyiségek előtt. De hatalmas tömegek sorakoznak az állami raktárak előtt is, ahol a gázlarcokat adják ki. London népe a légitámadás elleni védekezésre készül fel. A légvédelmi központok egyre intenzívebb tevékenységet fejtenek ki. London jóterein és utcáin lövészárkokat ásnak. Keddről szerdára virradó éjjel London utcáin hatalmas reflektorok fénye mellett dolgozott több ezernyi munkás.

Nők, „fegyverben...”

Az angol hivatalos lap mai száma bejelenti, hogy a kiegészítő katonai légrajegységeit mozgósították.

A hadügyminisztérium jelentése szerint elrendelték a női különítmények megalakítását. A különítmények háború esetén elfoglalják a rendes és területi hadseregben és a légi haderőnél a nem harcoló egyének helyét. A női szervezetek 2000 tisztből és 23 ezer rendes tagból állnak. A tagok szőfői, titkárnői, szakácsnői, ápolónői stb. szolgálatot fognak teljesíteni. A

Césarin tolvajt fog

Írta: MAURICE RENARD

Normalien ur, Brélandy közjegyzője elégedetten nézte az előtte álló házaspárt. Césarin Porchant valóságos óriás volt, aki közel lehetett ugyan a hatvanhoz, de még most is biztosan félkézzel elbánni akárkivel. Felesége, Gervaisine ragyogott a jóindulattól és tisztességtől.

— Tehát hajlandók azonnal belépni? Rendben van. Ez fontos, mert Fautrier, a kastély eddigi őre, örökölt, úgyhogy azonnal nyugalmába akar vonulni. Meglátják, könnyelmes munkájuk lesz. Ha valami panaszuk van vagy megjegyzésük, csak hozzám forduljanak, mert a tulajdonosok soha sem jönnek le. Brélandy egyáltalában nem érdekli őket — ezzel Normalien ur bezárta amerikai íróasztalát, a kulcsokat zsebre vágta és felszólította Porchantékat, hogy jöjjenek át vele mingyárt a kastélyba.

— A kastély minden nap két órától hétig nyitva van a látogatók számára. A maga kötelessége lesz a jegyeket két frankjával árusítani, addig felesége adja majd el a levelezőlapokat. Fontos csak az, hogy mindig megszámlolja a látogatókat, ne hogy valahogy valaki benn maradjon és bezárassa magát, hogy azután éjszaka kirabolja a kastélyt. A látogatók számára csak a földszint van nyitva, de ha valaki elbujik és bennmarad, éjszaka felmehet az első emeletre, ahol akad néhány értékes tárgy, amit ellophat.

— Meg kell számolni őket? — nyugtalanzkodott Césarin.

— Ne féljen, nincsenek olyan sokan, — nyugtatta meg a közjegyző.

Mig Normalien ur bemutatta a kastélyt, Fautrier, a régi őr, beavatta Porchant-t feladata titkaiba. Porchant ismét bizalmatlankodott:

— Meg kell számolni valamennyit? Nehéz lesz.

— De hát csak tud számolni? — kérdezte erre Normalien közjegyző.

— Hogyne, hogyne, — felelt a jó Césarin — de hát nem okosabb, ha zárás után inkább még egy körutat tesztek számolás helyett?

— Nem bizony, — oktatta ki Normalien — mert akkor valami agyafúrt tolvaj bujdoskát játszhat itt akár egy órahosszat is magával. Mig ha megszámlolja őket, akkor ha hiányzik valaki,

biztos lehet benne, hogy ittmaradt.

— Nem fogok én egy éjszaka se nyugodtan aludni — sóhajtott Césarin.

... De azután egészen jól ment a dolog. Egy nap, egy szép vasárnap, Césarin helyén ült. Sorra adta el a kétfrankos jegyeket, mellette pedig Gervaisine adogatta el a levelezőlapokat. Gervaisine ugyan szeretett volna a háztartás körül tenni, venni, de Césarin ezt vasárnap nem tűrte, akkor több volt a látogató és olykor kétélyek gyötörték:

— Te, mondd csak, — sugta például oda feleségének — nem gyanusak ezek az alakok? — Vagy pedig: — Te, ezek nekem úgy tűnnek fel, mint akik nem törik jóban a fejüket. Esküszöm, hogy ezek négyen voltak, mikor jöttek.

— Ugyan, Césarin, — felelt ilyenkor Gervaisine korholóan — hiszen ott a papírod, valahányszor bemegy valaki, húzol egy vonást és valahányszor kimegy, áthúzod a vonást. Nem lehet itt tévedés.

— Jó, jó, persze, hogy húzol egy-egy vonást, de azért mégis... — elhallgatott és a nagy felelősségérzéstől kiütött homlokán a veríték.

— Tessék, uram, két jegy, négy frank — mondta egy urnak, aki karján vezelve egy idősebb kis hölgyet, jegyet kért tőle.

Az ur fekete ruhát viselt, a hölgy is. Valahogyan furcsák voltak, régi divatúak és feltűnőek. A kis nő fején olyan özönvízelőtti gyászkalap volt,

amely fészekhez hasonlított.

— No, ezek is a múlt századból maradtak itt — jegyezte meg Gervaisine.

— Öt órára nyugtunk lesz — jegyezte meg órára nézve Césarin.

S mikor a templom harangja elütötte az ötöt, Gervaisine végigjárta a termeket:

— Hölgyeim és uraim, zárás!

Akkor már csak egy holland csoport és a gyászruhás pár volt a kastélyban. Mikor a hollandok elmentek, Césarin hirtelen izgatottan fordult feleségéhez:

— Te! Borzasztó felfedezést tettem! Az a gyászruhás asszony bennmaradt a kastélyban, hogy éjjel kirabolja!

— Hiszen ott megy a férfival! — álméklodott Gervaisine.

— Az csak egy baba! — mondta diadalmasan Césarin — a valódi hölgy bennmaradt és elbujt valahol. Ez csak egy baba a mi megfélemlítésünké. De az én eszemem nem árak túl — ezzel utánukeredt, megragadta a gyászruhás férfi karját a gyászruhás kis hölgyet és megrázta. Mire a „baba” sikoltozni kezdett:

— Ki ez az örült? Edgar, ki ez a bolond? Mit jut Normalien eszébe, hogy a kastélyunkat egy ilyen örültre bizza? Ugy-e, hogy igazam volt, hogy inkognitóban jöttünk? Maga pedig, fiam — fordult Césarinhez — vegye tudomásul, hogy el van bocsátva.

CORSO

Szezonnyitó nagy filmje!

MA PREMIER!

3 méter, 5, 7.15, 9.15

Az európai és a francia filmgyártás csúcsfilmje:

TARAKANOVA

hercegnő

A szenvedély, a sors, az izgalom, a szerelem, a szépség és a művészet filmje

PIERRE RICHARD WILLM, SUZY PRIM és ANNIE VERMAY főszereplőkkel

Dacára, hogy a film különlegesen drága, helyárait nem emeltük

Mindenemű szabad- és kedvezményes jegyek ezen filmre nem érvényesek

Esti előadások kezdete mai naptól 9.15. Telefon: 20-65.

körhatár 18—43 év, a helyi szolgálatban 18—50 év. A tisztek határozatlan időre, a rendes tagok pedig 4 évi szolgálatra kötelezik magukat. (Rador.)

Titkos tanácskozás az angol királynál

London. (Rador.) VI. György angol király szerda délelőtt fél 11 órakor titkos tanácskozást tartott, amelyen Sir Samuel Hoare, Sir John Simon, Duff Cooper, Halisham lord és Sir Maugham vettek részt. Ezen a tanácskozáson írták alá azt a felhívást, amely a brit birodalom tartákosait zászló alá hívja.

Berlin. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint Sir Horace Wilson, Chamberlain megbízásából felkereste Hitler kancellárt, hogy hosszabb határidőt eszközöljön ki a szudétaterületek átadására. Hir szerint a kancellár nem volt hajlandó az előterjesztést elfogadni.

London. (Rador.) A Havas-ügynökség jelentése szerint a Londonban lakó németek közül igen sokan szerda délelőtt kérvényt intéztek a belügy-minisztériumhoz az angol állampolgárság elnyerése iránt.

A német mozgósítás elhalasztásának híre, ugyisint a müncheni konferenciával kapcsolatos híradás villámgyorsan terjedt el Londonban és az egész birodalom területén. Chamberlain miniszterelnöknek az alsóházban elmondott beszéde után a hangulat rendkívül bizakodóvá vált.

Chamberlain angol miniszterelnököt utjára Horace Wilson, Ashton Gwatkin, Strang és lord Douglas kísérik el, akik a berchtsgadenni találkozó óta állandó munkatársai Chamberlainnek.

Roosevelt: „Ne vitázzunk

2. a múlt hibái felett!”

Washingtonból jelenti a Reuter ügynökség: Tegnap hajnali 4 órakor Roosevelt köztársasági elnök újabb békefelhívást intézett Hitler kancellárhoz. Ez a békeszózat felelet a kancellár válaszára. Roosevelt arra kéri Hitlert, hogy ne vitázzanak a múlt hibái felett, hanem folytassák továbbra is a tárgyalásokat. Azt javasolja, hogy hívjanak össze azonnal értekezletet az összes érdekeltet bevonásával. A szózat azzal végződik, hogy a világ mostani és jövő sorsa forog kockán.

ROOSEVELT

Felhatalmazott amerikai körökben Roosevelt elnök kezdeményezését a legvakmerőbb kísérletnek tartják, amelyhez csak Wilson volt elnök elhatározása hasonlítható, amellyel csatlakozott a szövetségesekhez Németország legyőzésére. Hivatalos helyen hangsúlyozzák, hogy az Egyesült-Államok semmiféle kötelezettséget nem vállalt és

Roosevelt elnök felhívásának az a célja, hogy az esetleges konfliktus kitörésével kapcsolatban a felelősséget megállapítsa.

Bizonyos helyeken azt hiszik, hogy az elnök előkészíti a közvéleményt arra, hogy háború kitörése esetén a semlegességi törvény érvényét felfüggeszessék, mert meg van győződve arról, hogy ez a katasztrófa az egész emberiséget érintené.

A Havas-ügynökség jelentése szerint a Hitler kancellárhoz intézett felhívást Roosevelt szerkesztette és azt Cordell Hull és Samer Welles vizsgálták felül. Az üzenetet rádió útján angol, német, francia, spanyol, portugál és olasz nyelveken közvetítették, majd pedig rövid hullámon közltek az egész világgal. A külügyminisztérium mellett szolgálatot telje-

sítő valamennyi újságíró szerdán hajnalban összehívták és tudomásukra adták a felhívás szövegét. Az elnökhöz közelálló személyek szerint az a tény, hogy az új felhívást csak Hitler kancellárhoz intézték, azzal magyarázható, hogy az összes államférfiak, akikhez az elnök első felhívását elküldte, nyomban válaszoltak és örömeiket fejezték ki, hogy Hitler kancellár válaszában kijelentette, hogy a tárgyalások lehetősége már kimerült.

Rövid a szombati határidő?

Berlin. (Német Távirati Iroda.) Beavatott politikai körökben alaptalannak mondják azt a párisi és londoni ellenvetést, hogy Németországnak a szudéta-kérdés rendezésére adott október elseji határideje túl rövid az ügy elintézésére. Megállapítják, hogy Németország nem hajlandó tovább várni, mert „sokszor keserűen csalódott a Benes-féle mesterkedésekben.” A német kormány ragaszkodik ahhoz, hogy a szudétanémet földet október elsejéig az anyaországhoz csatolják, Hitler egyetlen nappal sem lesz hajlandó meghosszabbítani az október elseji határidőt.

Német sajtóhang a Monroe-elvre figyelmezteti Rooseveltet

A „Deutsche Diplomatische Politische Korrespondenz” című lap indirekt válaszol Roosevelt amerikai köztársasági elnök Hitlerhez intézett felhívására és élesen bírálja az amerikai sajtónak az európai eseményekhez fűzött megjegyzéseit. Az angol sajtót azzal vádolja a német lap, hogy ellenséges légkört akart támasztani a német érdekek ellen és hangoztatja, hogy a Monroe-elv értelmében az Egyesült-Államoknak nem kellene beavatkozniuk Európa belügyeibe.

Hazavezényelték a német hajókat

Berlin. A német hajózási társaságok — a Reuter iroda értesülése szerint, — visszahívták valamennyi hajóikat és az összes német hajóknak megtiltották a német kikötők elhagyását.

Szerda délig a német lapok nem közölték Roosevelt második, kizárólag Hitlerhez intézett békeszózatát. Hivatalos helyen minden magyarázatot visszautasítanak, de nem titkolják, hogy nem nézik barátságosan a nemzetközi barátkozások tervét. Roosevelt első szózatát ma éjjel hozták nyilvánosságra, egyidőben Hitler válaszával. (Rador.)

Német cáfolat a pánik-hírekre!

Berlin. (Rador.) A Német Távirati Iroda felhatalmazott helyről nyert értesülésre hivatkozva visszautasítja azokat a külföldön elterjedt és német részről tulajdonított híreszteléseket, mintha szeptember 28-ikán délután két óráig lehetetlenség lenne határozott választ adni. Ugyancsak visszautasítják azokat a híreket is, mintha német részről 28-ikán délután két órakor elrendelnék a mozgósítást, ha kielégítő válasz nem érkezik Berlin követeléseire. A német jövőros politikai köröknek véleménye szerint ezen hamis hírek terjesztése szerves része ama előre elkészített tervnek, amelynek célja a pánikkeltés és a népeknek egymás ellen való izgatása. Így a külföldi sajtó egyrésze azt a híradást közölte, mintha Göbbels egy újságíró előtt nyilatkozott volna a német részről ilyen irányba tervezett intézkedésekről. Hangsúlyozzák, hogy Göbbels hette óta egyetlen külföldi újságíró sem fogadott.

3. Daladier és a francia tárgyalások

Páris. Daladier szerdán délelőtt kijelentette az újságírók előtt, hogy a válságos napokban két tényt lehetett megállapítani. A belföldön a legteljesebb rend uralkodik és a nemzet hidegvérrel és fegyelmezetten fogadta a biztonsági intézkedéseket. Nemzetközi téren a

Könnyű neki énekelni,

... hiszen bőrét előzőleg

NIVEA-val erősítette.

Beszappanozás előtt dörzsölje jól be NIVEA-val arcbőrét, mert kenelmesen, fájdalom nélkül és gyorsan fog porotválni. Csak a NIVEA tartalmazza az Euceritet, ami megakadályozza a bőr fel pattogását, égését és a bőrhuzódást.

harc a béke megmentésére még nem fejeződött be. A tárgyalások folynak és a francia diplomácia legnagyobb tevékenységet fejt ki.

Daladier francia miniszterelnök szerdán 11 órakor fogadta az ellenzéki pártok képviselőit, akiknek küldöttségét Louis Marin volt miniszter vezette. Louis Marin előterjesztette az ellenzéki pártok álláspontját a nemzetközi kérdések ügyében.

Jelentések a cseh-szlovákiai helyzetről

Berlin. A Német Távirati Iroda jelenti Aschból: Kedden sulyos harcok színhelye volt az asch-i kerület. Ezt a kerületet gyakorlatilag már átvették a szudétanémetek és minden közhatalmat ők gyakorolnak. Cseh katonai osztagok kísérletet tettek arra, hogy behatoljanak ebbe a kerületbe, de mint német részről jelentik, a szudétanémet szabadcsapatok visszaverték a támadást. A két fél között szabályos ütközet folyt le, amelyben tankok is szerepeltek. Az összecsapásnak mindkét részről több halottja van.

Moscicki válaszát repülőgépen vitték Beneshez

Varsó. (Rador.) Tegnap külön repülőgépen vitték Moscicki elnök választát Benes sajátkezü levélre. Ezzel egyidőben megérkezett a lengyel kormány jegyzéke is, amelyhez konkrét tervet csatoltak a konfliktus megoldására.

Benes repülőgépen Londonba utazik?

Drezda. A Drezdener Nachrichten című lap prágai értesülése szerint Hitler beszéde után a Hradsinban tanácskozás kezdődött, amely még tegnap is folytatódott. A lap értesülése szerint a Szovjet Benesnek azt tanácsolta, hogy utazzon repülőgépen azonnal Londonba és személyesen lépjen érintkezésbe az angol birodalom vezetőivel. Moszkva mindent megtesz, hogy támogassa Benes ellenállását.

„URANIA” 5, 7.15, 9 30. Ma nagyszabású premier!

BORIS KARLOFF

drámai színjátszásának új megvilágítása. Ezuttal nem szörnyeteg, nem megcsontkított, hanem „E M B E R”, akiben a szenvedély, a zsenialitás, a hatalomvágy az örületig fokozta az erelmét, hogy az utolsó pillanatban mégis ember maradjon

Az éjszaka rejtelsei

érdekfeszítőbb, mint a legizgalmasabb kalandorfilm, titokzatos, kifürkészhetetlen, lélegzetfelfejtő.

Szünetekben fellép a külföldi varieték állandó műsorszámú: **T R I O O R L A N D O**

Közölték Prágával a müncheni találkozót

Prágából jelentik: Francia részről Angliával egyetértésben diplomáciai lépés történt ma Prágában. Valószínűleg ezuttal értesítették a prágai kormányt a csütörtöki müncheni találkozóról.

Párisból jelentik: A francia képviselőház kisebbségi csoportbeli képviselőinek megbeszéléseivel kapcsolatosan mértékadó helyen közlik, hogy Beneshez újabb kérést intéztek, hogy rábírják a vitathatatlan német területek azonnali kiürítésére és közölték egyúttal azt is, hogy Franciaország csak is Csehszlovákia új határainak megsértése esetén avatkozik bele a viszályba.

Internálták a szudétanémet képviselőket

Prága. (Rador.) A Boemia című lap jelentése szerint a Prágában tartózkodó összes szudétanémet képviselőket internálták.

A lengyel—cseh tárgyalások ügye:

London. A Reuter ügynökség jelenti Varsóból: A varsói angol nagykövetség felszólította a Lengyelországban élő angol állampolgárokat, hogy ők maguk, de főként női családtagjaik haladéktalanul hagyják el Lengyelország területét, nehogy a konfliktus kitörése esetén el legyenek vágva hazájuktól. A svájci követség hasonló felhívást intézett a Lengyelországban élő svájci állampolgárokhoz.

Teschen és Szilézia sorsa

A Lengyel Távirati Iroda jelentése szerint a lengyel külügyminisztérium arról értesült, hogy a francia és az angol kormány elismerték Lengyelország igényét Teschen-Sziléziára. Ezzel az állásfoglalással függ össze Benes és a prágai kormány engedelkeny magatartása.

A lengyel válaszcikk tartalmát illetően a külügyminisztériumhoz közelálló körökben kijelentették, hogy a jegyzék hangja és tartalma kizárja a hosszas megbeszéléseket és alkudozásokat Teschen-Szilézia területét illetően.

Véres tragédiák a lengyel—cseh határon

Varsó. A Lengyel Távirati Iroda jelentése szerint cseh katonák menekülés közben lelőtték Réger Vitoldot, a tescheni lengyel cserkészszövetség parancsnokát. Réger egy cserkészcsapattal Lengyelországba akart átmenni. A szó kését észrevették és gépfegyverrel lőtték rájuk. Réger és több cserkész elesett.

Az egyes külföldi államok állásfoglalásai:

Rómában, — amint a Stefani jelenti, — hivatalosan még egyetlen katonai természetű intézkedést sem fogantatosítottak, mégis az olasz kormány egyéni behívóval számos tisztet és specialistát szolgálattételre rendelt be. A bankok utasítást kaptak, hogy idegen devizákat ne szolgáltassanak ki többé. Az olasz hadügyminiszter cáfolja az általános mozgósításra vonatkozó külföldi híreket.

Párisi tábornok, az olasz vezérkar főnöke, aki legutóbb meglátogatta a német hadsereget, a Rassegna Italiana című olasz folyóiratban ismerteti az olasz hadsereg fejlődését és jelenlegi helyzetét.

Párisi tábornok megállapítása szerint most az olasz nép is elérte azt a számot, amelyet a világháborúban egyes hatalmak elértek, hogy tudniillik a lakosság huszonhárom száza léka áll fegyverben.

— A fasista Olaszország — írja a tábornok — 9-8 millió embert állíthat ki és ez a szám a fasista népesedési politika következtében állandóan emelkedik. Ehhez hozzá kell még számolni a gyarmatokon tartózkodó 2-3 millió fegyverfogható embert.

Idegen nem teheti be háboru alatt a lábát Svájcba

Genf. (Rador.) A szövetségi kormány rendeletet adott ki, amely megtiltja, hogy európai háború esetén svájci területre idegen állampolgárságú egyén bejusson a lábát.

Belgium megőrzi semlegességét

Brüsszel. (Rador.) Spaak külügyminiszter tegnap rádióbeszédet mondott és bejelentette, hogy a határok ellen minden támadást visszavernek és nem engedik meg, hogy idegen csapatok bevonuljanak Belgium területére. Roo sevelt elnök felhívásához ő is csatlakozott és kérte a nagyhatalmakat, hogy a konfliktust békésen intézzék el.

Moszkva még mindig háborút remél...

Páris. A Havas távirati iroda jelenti Moskvából: Szovjet hivatalos körökben élénk figyelemmel kísérik azokat az eseményeket, amelyek a csehszlovák probléma megoldására vonatkoznak. A szovjet helyesli a Londonban elfogadott megoldási tervet és elfogadhatatlannak tartja a legutolsó német jegyzéket.

A szovjet népbiztosok tanácsa a jelenlegi helyzetben szükségesnek tartja a következők megállapítását: A szovjet a tények szerint cselekszik. Abban az esetben, ha Csehszlovákiát támadás érné, a szovjet kormány a fennálló egyezmény alapján Csehszlovákia segítségére sietne. A segítségnek a ténye nem képezhet vitát. A szovjet a Csehszlovákiával és Franciaországgal kötött egyezménynek minden rendelkezését az utolsó pontig betartja.

A szovjet hadügyi népbiztossága már megette a szükséges intézkedéseket, ha szüksége mutatkoznék Csehszlovákia megsegítésére.

Ma tart békeszózatot a pápa

Vatikánváros. (Rador.) XI. Pius pápa csütörtök este fél hét órakor, romániai időszámítás szerint tehát fél nyolc órakor békeszózatot intéz az emberiséghez. A békeszózatot a pápai rádióállomás olasz nyelven, a 49.75 és a 19.84 hullámhosszon továbbítja. Összessége beszéde öt percig tart, utána pedig különböző nyelvekre fordítják a pápai szavakat.

„DURA — IDEAL” az új radioelem

Hazánk legnagyobb és legelőnyösebben ismert elemgyára, a DURA MŰVEK R. T. Timișoara ismét egy hasznos és kellemes meglepetéssel szolgál elemfogyasztóinak és a rádiósoknak. Ezen gyár az elemtechnika legújabb vívmányaként egy újfajta, kivételesen nagy kapacitású elemet konstruált és hozott piacra, amely teljesítő és raktározó képesség tekintetében minden eddig ismert kísérletet jóval felülmúl. Az új elemek

„DURA — IDEAL”

néven kerültek forgalomba, formájukban valamivel nagyobbak és speciálisan telepes rádiók részére szolgálnak. Ezen elemek rövid ideje vannak a piacon, de már is óriási keresletnek örvendenek. Hogy olvasóinkat ezek kivételesen nagy teljesítő-képességéről tájékoztassuk, megemlítjük, hogy kapacitásuk normális igénybevételnél körülbelül 600—800 üzemóra és 20 M. A. megterhelést bírnak el. Kétségen felül áll, hogy az új típus rádiók részére a legideálisabb elem, mely körülményre i. t. olvasóink figyelmét felhívjuk. A DURA-IDEAL minden viszonteladónál kapható, technikai felvilágosítással készséggel rendelkezésre áll az

UZINELE DURA S. A. TIMIȘOARA.

Cáfolják a magyar mozgósítás híreit!

Budapest. Rador. A Magyar Távirati Iroda jelenti: Egyes külföldi hírszolgálati irodák olyan híreket terjesztettek, amely szerint Magyarország mozgósított volna. Hivatalos magyar körökben megállapítják, hogy Magyarország területén nem történt mozgósítás és az egy héttel ezelőtt keresztülvitt elővigyázati rendszabályokon kívül — a csehszlovák határ mentén történt mozgósításon túl — semmiféle rendelkezés nem történt.

Japán — német tanácskozások

Tokio. (Rador.) A Német Birodalom tokiói nagykövete több ízben felkereste Ugaki tábornokot, Japán külügyminiszterét. Arról, hogy a tanácskozások során miről volt szó, semmi hivatalos közleményt nem adtak ki, de állítólag az európai helyzetről tanácskoztak. A Havas iroda munkatársa kérdést intézett a japán külügyek egyik vezetőegységéhez: Vajjon az európai események megváltoztathatják-e Japán magatartását Kínával szemben? A válasz szerint Japán habozás nélkül folytatja Kínában a hadműveleteket az előre megha-

tározott tervek szerint.

Ugyancsak tokiói jelentés szerint a külföldi megfigyelők közlése szerint európai konfliktus esetén Japán semlegességre törekszik majd, legalább a fegyveres összecsapás első időszakában. Ezt a véleményét csak megerősíti a japán külügyminisztérium legilletékesebb szószólójának nyilatkozata, amely szerint Japán magatartása „az európai helyzet alakulásától függ”, majd hozzátette: „Japán együttműködése Német- és Olaszországgal a nemzetközi kommunista akció ellen, biztosítva van.”

Kész északi jelenlések:

Chamberlainhez intézett újabb levelében Hitler cáfolja a csehszlovák ellenvetéseket

Berlin. (Rador.) Német hivatalos jelentés szerint Hitler kancellár levelet intézett Chamberlain angol miniszterelnökhöz, amelyben visszautasítja a csehszlovák ellenvetéseket a német memorandummal kapcsolatban. Prága szerint a memorandum javaslatai nem adnak garanciát Csehszlovákia nemzeti létére vonatkozóan és az egyoldalú német katonai intézkedések tönkretennék a csehszlovák köztársaságot. A népszavazás törvényes keretek között menne végbe, úgy miként az a Saar-vidéken történt és az új határ ennek a népszavazásnak az eredményétől függne.

A csehszlovák kormány és sajtó szerint a szudeta vidékeknek október 1-ére jelzett katonai megszállása tühnetelen és erőszakos cselekedetnek minősítendő.

Ki kell hangsúlyozni, hogy ez a megszállás elsősorban biztonsági intézkedésnek számít a végleges elintézés érdekében, különös tekintettel a szudeta vidéken jelenleg uralkodó tühnetlen helyzetre. A prágai sajtó viszont azt hangoztatja, hogy előbb megegyezést kell létesíteni valamennyi területi átgengedéssel kapcsolatban, mielőtt a területek német fennhatóság alá kerülnének. Ilvenformán a prágai kormánynak módjában állna minden egyes kérdészetet hosszasan megvitatni és így a végleges rendezést a végletekig elodáztatni. A prágai kormány azt panaszkolja, hogy ilvenformán

Csehszlovákia védelmi rendszerének nagy részét elveszítendő, mielőtt új védelmi vonalakat építhetne ki, főként azokat az erődiálményeket, amelyek szudeta területeken fekszenek.

Ez lovikusan következik is és elkerülhetetlen annak a területnek az átadásánál, amelyet különben a csehszlovák kormány meg is ígért. Ugyanis, ha várni kellene, míg az új erődiálményeket felépítik, ez hónapokat, sőt éveket venne igénybe.

Az emlékiratban Hitler egyébként hangsúlyozta, hogy a csehszlovák vidékeket nem érinti és hálaladó formai biztosítékot nyújtani az új Csehszlovákiával kapcsolatban a memorandumban foglalt feltételek szerint. A csehszlovák kormány még azokat a gazdasági károkat is felemlíti, amelyek Csehszlovákiát a szudeta vidék elvesztésével érik. Valójában a szudeta rész elcsatolásával, amely főleg hegyes vidékből áll és amelyen többnyire szegény nép lakik, Csehszlovákia az eddiginél sokkal egészségesebb gazdasági egységre tesz szert az eddiginél. Végül attól tart a csehszlovák kormány, hogy a kisebbségben levő cseheknek bántódásuk esik az elfoglalt szudeta területeken. Vitathatatlan, hogy Németország mindig a legnagyobb jóindulattal kezelte kisebbségeit és hasonlóképpen járna el a csehszlovák kisebbségekkel szemben is. Németországnak nem áll szándékában a cseheket olyan sorsnak kitenni, mint amilyenben a szudetának Csehszlovákiában volt részük.

Daladier kísérete

Daladier francia miniszterelnököt, aki csütörtökön reggel fél 9 órakor repülőgépen utazik Münchenbe, Clapier vezértitkár, Leger és Rochat a külügyminisztérium osztályának aligazgatói kísérik el.

„MATUZ“-féle csillárok kizárólagos eladási helye, eredeti gyári áron. Szeptember hónapban minden csillárhoz INGYEN adunk valódi „TUNGSRAM“ égőket.

A csillárok díjmentes felszereléséről is gondoskodunk.

Továbbá készpénz árak mellett 6 havi részletre kiszolgálunk.

SZABÓ ALBERT

üveg és porcellán nagyáruháza.

A jelenlegi kormánynak nem áll szándékában bármily címen is megfosztani a zsidóvallású lakosokat román állampolgárságuktól

A népszövetségi román delegáció nagyhorderejű közleménye

Genf, A Petrescu-Comnen külügyminiszter és Dragomir Silviu kisebbségi főkörmánybiztos által vezetett román népszövetségi delegáció részéről a következőket jelentették ki:

— Semmilyen ok nincs arra az aggodalomra, hogy a zsidókat, akiket az állampolgársági revízió során töröltek a lajstromból, azonnal kiutasítsanak Romániából.

Általában ezeknek a zsidóknak nem kell félniük attól, hogy az országból kiutasítsák őket.

A kormánynak nem áll szándékában az állampolgárságuktól megfosztott zsidók ellen valamelyes akciót bevezetni, mielőtt a revíziós munkálatok az egész országban maradéktalan befejezést nyernek.

Ez azonban még legalább egy teljes esztendőig fog igénybe venni.

— Eddig mintegy kilencven ezer zsidó család állampolgársági jogát vizsgálták felül és egy bizonyos százalékot csakugyan töröltek a lajstromból.

Ezen a kilencven ezer családon kívül még körülbelül 130 ezer család van, amelyeknek állampolgársága még revízió alatt áll.

A hatóságoknak még hosszabb ideig dolguk lesz vele. Bizonyosra vehető, hogy

a román kormány 1940 előtt semmilyen akciót nem fog indítani azok ellen, akik állampolgárságukat elvesztették. De a revízió keresztül-

vitele után sem tervez a román kormány kemény intézkedéseket foganatosítani azon zsidók ellen, akik nem román állampolgárok többé —

hangzik tovább a román delegáció részéről adott nyilatkozat.

— A román Kormány ezzel szemben megértő módon kíván foglalkozni ezen személyek kivándorlásának problémájával.

— Az ezzel kapcsolatos megfontolások keretében tartozik nemzetközi akció bevezetése, új országok felkutatására, amelyek ezeket a zsidókat befogadhatják — folytatta a delegáció szóvivője — és egyre kevésbé lesz a hangulat zsidóellenes.

Ötletege II. Carol király azonban megtette a szükséges intézkedéseket és az országban ismét teljesen helyreállítja a rendet.

Az eredmény máris látható: a zsidó-ellenes terrornak nyomát sem lehet találni.

— A jelenlegi kormánynak nem áll szándékában azokat a zsidókat, akik Romániában születtek, vagy azokat, akik résztvettek a világháborúban, illetőleg azokat, akik generációk óta az ország hasznos polgárainak bizonyultak, megfosztani román állampolgárságuktól.

A zsidók ezen kategóriái jogaiknak teljes védelmét fogják élvezni.

Tíz évre ítélték az ittas katonát,

aki megtámadta és fojtogatni kezdte a vonaton a civilruhás kapitányt

Kolozsvárról jelentik: Súlyosan elítélt a katonai törvényszék egy káplárt, aki ittas állapotban bántalmazta fellebbvalóját.

Mocan Ioan, a 8. vadászrezred káplárja haza-térőben volt husvéti szabadságáról. Pálinkagőzös fejjel ült a vonatra, hogy visszatérjen ezredéhez. Sok katona és középiskolás utazott a Gyimes-Adjud vasútvonalon s így történt, hogy az egyik állomáson a káplár leszorult a vonatról s több társával együtt felkapaszkodott az egyik elsőosztályú kocsis lépcsőjére.

A vasúti személyzet, hogy megakadályozza az esetleges szerencsétlenséget és eleget tegyen a vasúti szabályzatnak, felhívta a katonát, menjen be a kocsiba, az elsőosztályú kocsis folyosójára. A katonák boldogan teljesítették a parancsot s örömmükben nagy zajt csaptak, amit az egyik fülkében utazó Mureşan 87. gyalogezredbeli gazdasági kapitány kifogásolt. A civilruhás katonatiszt felszólította a katonát, hogy viselkedjenek csendesebben, mire a még ittas Mocan káplár visszafelest.

A kapitány Adjud vasúti állomáson szállt le a vonatról, hogy panaszt tegyen az állomásfőnök-nél, mire Mocan, noha megtudta, hogy kapitánnyal áll szemben, a perrenon nekiugrott a kapitánynak és fojtogatni kezdte. A megvadult katonát lefogták és átadták a hatóságoknak.

A katonai törvényszék tárgyalásán több tanút hallgattak ki s mindannyi terhelően vallott a vádlottra nézve.

A törvényszék a maximális büntetést szabta ki a katonára és tízévi fogházbüntetésre ítélte.

Ujabb tanuvallomások a Csermák-perben

Aki bizik abban, hogy Csermákné megfizeti tartozását

Szerdán a Csermák-ügy főtárgyalásán Putici Sidoniát hallgatták ki. A tanu Putici Livius édesanyja, majd pedig Antonescu Zeno ügyvéd és Brăndes Dávid ékszerész kihagyására került sor. Szávic Józsefné a következő tanu, aki a Modern-szalonn alkalmazásában állott, ebben a szalonnában dolgoztatták Csermáknékat. Eleinte fizettek, de később adósok maradtak nagyobb összeggel. Dr. Butariu Miron kérdésére a tanu elmondta, hogy előző vallomását magyarul tollba mondta Hartmanné, aki azt lefordította román nyelvre. Dr. Fabius Stefan Hartmann Kálmán jogi képviselője feltette a kérdést, hogy vajon megpróbálta-e befolyásolni vallomástételében Hartmanné. A védelem tiltakozott a kérdés felvetése ellen, mire Blăniaru ügyész fordult a tanu felé ugyanezzel a kérdéssel. A tanu a leghatározottabban állította, hogy nem befolyásolta Hartmann Kálmáné.

Rövid szünet után Lepa Valer dr. ügyvédet hallgatták ki a törvényszék, majd pedig Kozma Máriát, aki tanulóéány volt a Modern szalonnában. Ő is Hartmanné üzletében mondotta el, hogy mit tud az ügyre vonatkozóan. Kratochwillal szembesítették. Mind a ketten azt állítják, hogy a mérnök bent volt a Modern szalonnában, de nem beszélt senkivel. Butariu Miron dr. ezután kérte Simulant Péter vallomása másolatának az ügyészséghez való eljuttatását, mert ellentmondások vannak vallomásaiban. A törvényszék ezt visszautasította.

A délutáni tárgyaláson Csapó József özvegyét hallgatták ki. Az idős hölgy mindenről kitűnően volt informálva. Tőle egy ízben 45 ezer, máskor pedig 25 ezer lejt kért Csermákné kölcsön, de nem lép fel ellenük, mert biztos abban, hogy pénzét megkapja. Az esküdszéki

terem hatalmas közönsége nagy derűvel hallgatta, amikor Csapóné kijelentette, hogy Csermákné neki megígérte: urának festményért értékesíti és megfizeti tartozását. Ezután a védelem kérte Barna Athanaz, Costa Rómán és Stan Victoria károsultak vád alá helyezését uzsorakamat miatt. A törvényszék csütörtökön reggel dönt ebben a kérdésben.

Felvilágosító nyilatkozat az új közlekedési rendről

Az új közlekedési szabályrendelettel kapcsolatosan Mladin Eugen a rendőrség forgalmi ügyosztályának főnöke a közönség tájékoztatására a következő nyilatkozatot adta:

A régi próba az egyirányú közlekedéssel nem vált be, ezért a városvezetők új szabályrendeletet adtak ki, amely szerint a forgalom újból meg van engedve mindkét utvonalon, kivéve természetesen a szekereket és teherszállító gépkocsikat, melyek csakis a közlekedés, az új rendelet értelmében a gépkocsik a jövőben reggel 7 órától este 9-ig csak a dudát használhatnak, éjszaka pedig, vagyis este 9-től reggel 7-ig semmilyen hangos jelzést nem adhatnak és csakis fényjelzéssel figyelmeztethetik a járókelőket. Ez az intézkedés a csendrendelet alapján történt.

— Fontos újítás — mondotta a továbbiak során Mladin Eugen, hogy a korzón este 6 és 9 óra között tilos a közlekedés a járművek számára. Hogy a forgalom zavartalanul történjen a főutvonalon, a járművek nem időzhetnek hosszabb ideig egy helyen, hanem csakis a kijelölt megállóhelyeken, így: a gépkocsik a Palace előtti térségen,

vagy a mellékutcákban, ahol nem nagy a forgalom, a parasztkocsik az 1 Decembrie, Obor, Piatra Cetatii utcákban. Azok a szekerek pedig, amelyek árut hoznak a piacra a Ioan Rusu Sirianu utcában állhatnak meg hosszabb ideig.

— Hangsúlyozottan figyelmeztetjük a gyalogjárókat, hogy az uttest a járműveknek van fenntartva, a járda pedig a járókelőknek, tehát mindenki saját érdekében cselekszik, ha az előírásnak megfelelőleg az utvonalon való átjárás alkalmával csakis egyenlő vonalban halad át az uttesten. Ennek az utasításnak be nem tartásából keletkezik a legtöbb szerencsétlenség. Ha azonban a közönség fegyelmezetten, az előírásoknak megfelelőleg jár el, úgy ki van zárva, hogy esetleges szerencsétlenségnek essék áldozatul. — fejezte be nyilatkozatát a rendőrség közlekedésügyi osztályának főnöke.

CENTRAL: 6, 7.15 és 9.30 órákor.

Cs kágyó, a bűnös város

Tyrone Power, Don Ameche, Alice Faye, Alice Brady

CLARIDGE

PENSIO

BUDAPEST

IV., Bécsi uca 5.

Telefon: 182-827.

Tökéletes kényelem.
Élsőrangú konyha.
(Diétás ételek). Fürdő
és tusszobák.
Luxushotel
kényelme.
Uri otthon
melege.

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre ... 840 lei || Negyedévre 210 lei
Félévre ... 420 „ || Egy hónapra 70 „Ma, csütörtökön
légvédelmi gyakorlat

Az elmúlt hét csütörtökről felsőbb utasításra elmaradt általános légvédelmi gyakorlatot szeptember 29-re halasztották s ez alkalommal feltétlenül folytatják az eredeti terveknek megfelelően a gyakorlat valamennyi programpontját. A feltételezett nappali támadást jelző riadó délelőtti fél tízenkéntől figyelmezteti majd a város közönségét a veszedelem közeledésére s ugyancsak riadójelzés közli a támadó repülőket eltávolítással a veszedelem megszűnését. Este 11 órakor kezdődik meg a légvédelmi gyakorlat második része. Az általános légvédelmi gyakorlat teljesen az eredeti tervek alapján megy végbe, úgy, ahogyan azt már az Aradi Közlöny ismertette. A városi légvédelmi hivatal ezzel kapcsolatosan figyelmezteti a háztulajdonosokat, akiknek háza elé „menedékhely” jelzésű táblát állítanak, hogy ezeket a táblákat az éjszakai gyakorlat befejezéséig hagyják a kapuk előtt, az éjszakai „támadás” után pedig gondoskodjanak ezeknek a tábláknak bevételéről, nehogy az uccáról ellopiák azokat.

— **MEGSZÜNT CANCEICOV IDEIGLENES KÜLÜGYMINISZTERI MEGBÍZATÁSA.** Bucurestiből jelentik: Most, hogy Petrescu-Comnen külügyminiszter külföldi utjáról visszatért, Canceicov miniszter ideiglenes megbízatása megszűnt. (Rador.)

— **Pazsitny Bonaventura dr. rendőrnök vidéki látogatása.** Pazsitny Bonaventura dr., minorita rendtartományi főnök szerdán elutazott Aradról. Az aradi minorita-rendőrnök a lugosi rendháza látogatja meg s néhány nap múlva tér vissza Aradra.

— **Áthelyezések az aradmegyei hatósági orvosi karban.** A munka- és közegészségügyi minisztérium hatáskörébe tartozó külső orvosi szolgáltatás ismét változásokat eszközölt, amelyeknek aradmegyei vonatkozásai a következők: dr. Man Gh. Adalbert gyakorló orvost Szatmármegyéből az aradmegyei Soborsin községbe, dr. Tasov R. véglegesített orvosnő Mehedințy megyéből ugyanilyen minőségben az aradmegyei Almásra, míg dr. Pop Emil gyakorlóorvost az aradmegyei Tornyáról a temestorontali Bánlakra helyezték át.

— **SZERVEZIK AZ ÚJ „CÉHEKET”.** Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet dolgozott ki a munkás, a magántisztviselői és iparos-céhek megszervezéséről. A törvénytervezetet eljuttatták a legfőbb törvényelőkészítő bizottsághoz. (Rador.)

— **Vasárnapi zárandoklat a radnai Mária-kegyelyre.** Vasárnap indul Aradról az 1938-as esztendő utolsó zárandok-csoportja a radnai Mária-kegyelyre. Az aradi római katolikus plébániahivatal felhívja a figyelmet arra, hogy a zárandokvonat jegyei már kint vannak s így aki nem jelentkezik idejében a részvételre, a tömeges jelentkezés miatt kénytelen lesz lemondani a zárandokutatról.

— **Visszaadták a ditrói katolikus iskolát.** Megírtuk, hogy a ditrói római katolikus elemi iskolát május hó folyamán a ditrói előjáróság csendőrfedezet mellett elvette és rügtön át is adta az állami iskolának. Ezzel a felekezeti iskola hajlék nélkül maradt és bérelt lakásban volt kénytelen elhelyezkedni. Most, felettes hatóságai közbenjárására a nemzetnevelési miniszter a felekezeti iskolát visszahelyezte jogainak birtokába, mely már vissza is költözött a 45 éve használt és telekkönyvileg is az egyház nevében álló épületbe. Nem lehet leírni azt az örömet, mellyel a falu lakossága fogadta ezt a hírt, mert a nemzetnevelési miniszter ezzel a tétellel nagy lépést tett a lelkek mezbékélése felé.

— **Templomünnepély a református templomban.** Vasárnap, okt. 2-án délután 6 órai kezdettel vallásos ünnepély lesz a református templomban. Az ünnepélyt az Ifjúsági Keresztény Egyesület (IKE) rendezi. Az ünnepélyen az IKE tagjai énekkel és szavalkókkal vesznek részt. Előadást Orth Győző egyházkerületi utazótitkár tart. Az ifjúsági keresztény munka célja az, hogy az ifjúságot keresztény szellemben vezesse és a református egyházhoz kapcsolja. Számtalanszor halljuk, hogy az ifjúság a jövő. Bizonyos, hogy szebb jövődőt csak akkor remélhetünk, ha az ifjúságot Krisztusnak megnyerjük. Ezekről szól majd Orth Győző is, aki ma a királyhágómelléki református egyházkerület ifjúságának hivatott vezére. A templomi ünnepélyre ezúton is felhívjuk az ifjúság munkája iránt érdeklődők szíves figyelmét.

24 hindu herceg esküje

Londonból jelenti a Reuter Távirati Iroda: Huszonnégy hindu herceg hűségnyilatkozatot tett az angol királyság mellett. — Hangsúlyozta a hindu hercegek nyilatkozata, hogy a mostani súlyos európai konfliktus idején a hindu hercegek és a hindu nép a legnagyobb szeretettel és kitartással áll az angol kormány mellett.

— **Kodály Zoltán a worceseri ünnepi játékokon.** Londonból jelentik: Most folynak Worcesterben az angol ünnepi játékok. A múlt héten az ősi worceseri katedrálisban bemutatták Kodály Zoltán „Te Deum”-ját szólistákra, kórusra és zenekarra írva. Angliában maga a szerző mutatta be először ezt a művét két évvel ezelőtt Herefordban. Az előadásnak most még átütőbb sikere volt az angol sajtó szerint, mint a bemutatás idején, mert a kórus és a zenekari együttes munkája még inkább elmélyült. A nagy angol lapok a legnagyobb elismeréssel írnak Kodályról és művészetéről.

— **Ha szép elegáns öltönyt és felöltőt akar,** csináltassa meg a „Lord” férfidivat szabóságnál. (Eredeti angol és Langer-szövetek.) Arad, Bulev. Reg. Maria 2—4. Neuman-palota. Telefon: 18-44.

— **SZIGORUBBAN ELLENŐRZIK A HATÁRALOMÁSOKON A NEMESFÉMEK KIVITELÉT.** Bucurestiből jelentik: A nemesfémek forgalmáról szóló új törvény rendelkezései értelmében a határállomásokon rendkívül szigorú rendszabályokat léptetnek életbe. Az erre vonatkozó utasítást most írta alá a pénzügyminiszter.

— **Iskolai növendékek színház- és mozilátogatása** az igazgatók belátására van bízva. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésiügyi miniszter legújabb rendelete értelmében a jövőben megváltozik az eddigi rendszer, mely az iskolai növendékek mozi-, színház- és látványosságok, vagy más előadások látogatását szabályozta. Ezután az iskolai igazgatók belátására van bízva, hogy az egyes növendékek, vagy akár az összes növendékek mely színház, mozi, vagy más előadásra és mikor vehetnek részt. Természetesen az igazgatók úgy is intézkedhetnek, hogy akár egyes tanárokat, vagy az osztályfőnököket bízzák meg az esetről-esetre való intézkedéssel. A miniszter — mondja a rendelet — meg van győződve róla, hogy ezt a hatáskört az iskolai igazgatók a nemzeti és tanulási érdek összhangjában fogják gyakorolni.

— **Semmiféle nyilatkozatot nem tett a vallásügyi miniszter.** Bucurestiből jelentik: A Rador távirati iroda illetékes helyéről nyert felhatalmazásra vonatkozóan közli, hogy Colan püspök, vallás és szépművészeti miniszter semmiféle nyilatkozatot nem tett, semmiféle közleményt nem hozott nyilvánosságra a curtea de argeș-i püspöki templom ügyében.

A világhír átka

— Autóbaleset?
— Nem! Autogramosztás.

— **KÉSZÜL A NŐK MOZGOSÍTÁSÁRÓL SZÓLÓ TÖRVÉNY VÉGREHAJTÁSI UTASÍTÁSA.** Bucurestiből jelentik: A nemzetvédelmi minisztériumban — amint a Rador jelenti — most dolgoznak a nők mozgósításáról szóló törvény végrehajtási utasításán.

— **Halálozás.** Arad régi polgári családjaiknak egyik ismert tagja, özv. Nagy Elekné, szül. Dusák Vilma, a hó 26-án 85 éves korában Temesváron elhunyt. Megvezetett a régi Dusák, Prigl, Ritz, Ursitz és Bartl családokkal volt rokonságban, akik a 80-as és 90-es években közismertek voltak Aradon. Férje, Nagy Elek, a csanádi vasút alapítása idején ott állomásként volt. Gyászszólia egyetlen fia, Nagy Elemér, aki a Regita-művek főtisztviselője, akinél már évek óta lakott Temesváron. A belvárosi temetőben helyezték el örök nyugalomra.

— **ZAR ALÁ VETTÉK A HAYNAU-HITBIZOMÁNYT.** Budapestről jelentik: A nyíregyházi törvényszék zárlatot rendelt el a Haynau-hitbizományra, amelynek mai birtokosa Haynau Gyula báró esztrák tiszt, aki állandóan Bécsben él. A hitbizomány torlét utóbb igen felszaporodtak és a keletkezett bonyodalmak bírói beavatkozást tettek szükségessé. A zárlatot az érdekelt családtagok tudomásul vették és a bíróság előtt kijelentették, hogy el akarják adni a birtokot.

Háziasszonyok figyelmébe!

Ugorka, paprika és más zöldségek eltevéséhez saját érdekükben használják a bevált természetes színt

„ACETUM” ecetet

Kapható minden fűszerkereskedőnél

— **A kanadai ügyvédek hirdetési kampányt indítanak a népszerűségért.** Ottawából jelentik: A kanadai ügyvédszövetség vancouveri értekezletén elhatározta, hogy gondosan tervezett hirdetési hadjáratot indít az ügyvédi kar népszerűsítésére, miután újabban az ingatlan- és kölcsön-ügynökségek, trösztársaságok és hasonló szervezetek megfosztották a kanadai ügyvédek perenkívüli gyakorlatuk jórésztől. A határozat fontos és érdekes eltérés attól a világszerző követelt elvtől, mely eltiltja az ügyvédi kart az újsághirdetések igénybevételeitől.

— **Egy egész családot betemetett a földomlás.** Iasiból jelentik: Borzalmas, több emberáldozatot követelő szerencsétlenség történt tegnap a lasi közvetlen közelében levő ugynevezett „új negyed”-ben, Iorga Paul földműves feleségével és két gyermekével együtt kavicot ásni ment a község mellett levő homokbányába. Alig dolgoztak néhány percig, a bánya beomlott s nyolc méteres földréteg temette be a szerencsétlen családot. A község lakossága és a kivezényelt csendőrség csak hosszas és fáradságos munka után tudta kiásni a földomlás alól az áldozatok holttesteit.

„Repülőgép-tánc” Amerikában

Newyorkból jelentik: Az angol „összetett repülőgép” óceánrepülésének sikere oly lelkes érdeklődést teremtett Amerikában, hogy a newyorki táncteremben „repülőgép-tánc”-nak nevezték új tánc született meg, melyet nemrég mutattak be hivatalosan négyszáz táncitanító előtt. A tánc bonyolult lépések és repülést jelképező akrobatikus mozdulatok sorozatából áll, végül a táncosnő táncosa hátára libben. Az összetett repülőgépet jelképezve, melynek kisebb gépe szétválás előtt a nagyobb gép szárnyfelületén nyugszik.

— **Széleskörű érdeklődés a színiiskola beiratásai iránt.** Mindössze néhány nappal ezelőtt kezdődtek meg a jelentkezések a színiiskolában való felvételre és máris megállapítható, hogy ennek az intézménynek a kezdeményezői minden vonatkozásban reális terv gyakorlati kivitelén fáradoznak. A város társadalmának széles rétegében keltett visszhangot a színiiskola létesítésének híre. Férfiak és hölgyek egyaránt igen szép számban jelentkeztek már eddig is. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy a színiiskola komoly kulturális munkát óhajt végezni és házagpótló intézménye óhajt lenni a színikultúrának. Horváth László és Felhő Evin, valamint a színiiskola többi előadói egy legutóbb megtartott értekezleten úgy határoztak, hogy a felvételre jelentkezett növendékeket felvételi vizsga letételeire kötelezik. Ezen a felvételi vizsgán fog eldőlni, hogy melyik növendék rendelkezik olyan képességekkel, amelyek erre a művészi pályára való elhivatottságát biztosítják. A színiiskola előadói részletes és komoly tantervet dolgoztak ki, amely egy év leforgása alatt a gyakorlati foglalkoztatás mellett lehetővé teszi azt az elméleti megalapozást, amelynek segítségével mint komoly, önálló előadóművész, vagy művész az iskolának minden egyes végzett növendéke megállhatja a helyét. További jelentkezéseket naponta tizenketőtől egyig fogad a színházi iroda.

Aranyér ellen Goedecke féle Anusol!

Panaszt emeltek a „Drajna” erdőkitermelési vállalat ellen a miniszterelnökségnél a falusi kisbirtokosok

Bucurestből jelentik: Az ilfovi törvényszék a Teleajanu-völgyi faluk kisbirtokosainak a „Drajna” erdőkitermelési vállalat elleni perét tárgyalta. Ebből az alkalomból az érdekelt kisbirtokosok népes küldöttsége jelent meg Miron Cristea pátriárka-miniszterelnök előtt, átnyújtva azt az emlékiratot, mely magában foglalja panaszukat, azzal,

hogy a „Drajna”-társaság az erdők tulajdonjogára vonatkozóan bemutatott iratok hamisak. A pátriárka-miniszterelnök palotájának erkélyéről néhány szót intézett a várakozó kisbirtokosokhoz és közölte, hogy áttanulmányozás után az igazságügyminiszterhez teszi át az emlékiratot.

Minél mélyebbre a föld alá bujni...!

Haldene professzor új könyve a légiháborúról

London. Az egész angol sajtó nagy cikkekben tárgyalja J. B. S. Haldane-professzor új könyvét, mely a modern légiháborúról szól. Haldane korunk egyik legkiválóbb biokémikusa, a mérgezőgázok nagy szakértője. Hónapokat töltött a polgárháborús Spanyolországban s így nemcsak elméletben, hanem gyakorlatban is igen széleskörű tapasztalatokat szerzett.

A könyv igen éles támadásokat tartalmaz az angol kormány ellen. Azzal vádolja a kormányt, hogy a nép figyelmét csak a gáz- és gyújtóbombákra hívja fel, pedig az igazi veszedelem a robbanó bomba, ez ellen lehet a legnehezebben védekezni. A professzor szerint a gáz- és gyújtóbomba az újabb háborúban nem vált be, de annál inkább bevált a robbanó bomba.

— Gáztámadás nem lesz, még pedig igen egyszerű okból — írja Haldane. Ugyanis egy bizonyos súlyú robbanó bombával sokkal több embert meg lehet ölni, mint ugyanolyan súlyú gázzal.

Erősen kritizálja Haldane professzor azokat a gázmaszkokat is, amelyeket az angol belügyminisztérium a polgári lakosság számára készíttetett. A katonai gázálcokkal

már inkább meg van elégedve.

Véleménye szerint a gyújtóbombáktól ép-
ugy nem kell félni, mint a gázbombáktól. Spanyolországban a gyújtóbombák hatástalannak bizonyultak. Madridra igen sokat dobtak, de nagyon kevés kárt okoztak. Mégis lehetséges, hogy az ellenség gyárakra és élelmiszerárakra gyújtóbombákat is fog dobni.

A robbanó bomba hatása a legborzalmasabb. Leírja, hogy a spanyol városoknak robbanó bombákkal történt bombázásakor hogyan omlottak össze pillanatok alatt a házak, hogyan robbantak semmivé férfiak, asszonyok, gyerekek.

A legfontosabb, hogy a robbanó bomba ellen védekezzünk. A ballonhálózatban Haldane nem nagyon bizik, nem hiszi azt sem, hogy légháritó ágyúkkal és üldöző repülőgépekkel megfelelően védekezni lehessen ellenük, ám-
bár a légháritó ágyúk jó szolgálatot tettek Valenciában és Barcelonában.

A védekezés egyetlen hatásos módja: minél mélyebbre bujni a föld alá. Erre a célra pedig alkalmasabb egy kertben ásott, cikcakokban haladó mély árok, mint a pincékben berendezett menedékek.

Trópusi orkán egyetlen gombnyomással

Hogy érettségiznek egy „pohárnyi” viharos vízben
a francia hadihajó-jelöltek

Páris. „Vihar egy pohár vízben...” ezt a kifejezést sokan használják, de kevesen vannak azok, akik személyesen is jelen lehetnek ott, ahol a vihar egy pohár vízben valószínűleg válik. A különös és ritka tünettel való találkozás nehézségeit csak ma ismerem meg, amikor végre sikerült engedélyt szereznem arra, hogy a francia állam haditengerészet kísérleti laboratóriumába betehessem a lábam. Végre megcsodálhattam a laboratórium berendezését, az ott szakszerűen „lebonnyoltott” ár apályt, a mesterséges hullámokat, első-, második- és harmadfokú zivatarokat, amelyek egytől egyig egy hangárszerű terem kis uszómedencéjében tombolják ki magukat.

Lélek az ajtón...

A haditengerészeti kísérleti állomás tulajdonképpen a Tudományos Kutatóhivatal (Office des Recherches Scientifiques) testvérintézménye és abból fejlődött önálló szervvé. A modern idők és a haditechnikában beálló folytonos változások tették szükségessé, hogy külön intézetet létesítsenek a haditengerészet egységeinek előzetes kipróbálására és tökéletesítésére. Az új laboratórium a Boulevard Jourdanon kapott helyet, Páris óriástermének határára, közel az egyetemi városhoz.

Elhagyatott városrész üveggel borított gyárszerű épületére emlékeztet az intézet. Közel háromszáz ember dolgozik benne, köztük huszonhat mérnök és vagy hatvan hajózási technikai szakértő. Rajtuk kívül csak a haditengerészet kötelekébe tartozó és egyéb hivatalos személyek juthatnak keresztül a szigorú ellenőrzőszervek gyűrűjén. Az épület egyik legfontosabb része az,

amelyben az alkalmazott anyagok, tehát fémek, öntvények, csövek, gépaikatrészek, kazánok ellenállási próbáját, kémiai és elektromos elemzését végzik, vagyis azokat a vizsgálatokat, amelyek a modern hadihajók felépítésénél döntő fontosságúak. Ez a kísérleti telep az issy-i katonai gyakorlóter egy sarkát foglalja el. Kissé arrább a hidrodinamikai kutatóállomás területe kezdődik. Berendezése nemcsak Európában, de az egész világon a legtökéletesebb. Itt ellenőrzik az építendő hadihajók alakját, valamint súlyelosztását. Itt tervezik meg a jövő vizalatti és vízielekti járműveit, aprólékos

mérések és viharpróbák során, éppen úgy, ahogy a szobrász mintázza műtermében az agyagot.

Vihar egy pohár vízben

Most építik a körforgó-medencét, amely a benne levő vízmennyiséggel a víz színén haladó hajókkal együtt különböző sebességű körforgást végezhet. Körforgás közben mérnökök figyelik majd meg, a központból futó erőnek a járművekre gyakorolt hatását. A telep legérdekesebb berendezését azonban kétségtelenül az a kétszáz méter hosszú, szeletekre osztott medenceben találjuk meg, amelyben a felépítendő hajók bordázatát előnyomulási, kilengési és fizikai ellenállási képességeit vetik alá tüzetes vizsgálatnak. Ez az a „pohár víz”, amelyben a tenger minden mozdulatát, hullámzását, viharát a lehető legtermészetesebben tudják utánózni. Noha a kísérleti medence sokszor nagyobb is egy ivópohárnál, a végtelen óceánhoz viszonyítva igazán csak gyűszűnyi. Ez a véleménye a laboratórium igazgatójának is, akik elhatározták, hogy rövidesen újraépítik és megnagyobbítják a vízirepülőgépek és hadihajók modelljeit, hogy együttesen vizsgálhassák és próbálhassák ki, legnagyobb teljesítményeik közben.

Tekintettel arra, hogy a mai főmedence méretel aránylag kicsinyek, érthető, hogy az itt kipróbált hadihajók modellei is csak legparányibb kiadásai azoknak, amelyek az óceán vizét szelik. Az itt közlekedő cirkálók, torpedórombolók és vizalattjárók olyanok, mint a játékszerek. A legkisebb két, a legnagyobb nyolc méter hosszú.

Az ember, míg ide-odarahánásait figyeli, azt hihetné, hogy egy elkényeztetett milliomas-csmeget szórakoztatására készültek. A tény azonban az, hogy a miniatűr versenygépek minden kerékfordulata „közügy” és e játékból egy nagy ország, sőt talán egy világgrész sorsa függ.

Mindenek előtt a hajó meztelen bordázatát bocsátják a medence-vízére és vetik alá megfelelő nyomási és zátony, kikötőpart- és hullámtűdésli ellenállókísérleteknek. Amikor a hajójelelt ezt a vizsgát sikerrel kiállotta, felszerelik reá a belsőrészeket, a gépeket, ágyúkat, torpedóleadítókat kicsinyített mását. Ha ilyen állapotban is jó osztályzatot kap, akkor érettségi vizsgára bocsátják a kis hajót. Ez a vizsga abból áll, hogy apró elektromos motorokkal hajította propellerrel szerelék fel és most már önerejéből, „autópropulzióval” kell legyőznie az eléje tornyosuló akadályokat, miközben a szigorú professzor urak távcsővel és egyéb műszerekkel figyelik, hogy megíelel-e a feltételeknek.

Lütputi aknák

Az egyik szerkezet különlegessége: a déliszél. Sirokkószelekre jellemző hullámokat idéző elő. Egy másik szerkezet trópusi orkánnal szolgál egyetlen gombnyomással. Ezeknek segítségével tervezik meg a jövőbeni kor hadihajóinak, valamint vízirepülőinek legalkalmasabb formáját, a csavarok, tűzérési berendezések legelőnyösebb elhelyezését, a lövészi biztonságának „gombombá időben”, vagyis nagy vihar idején való leghatályosabb fokra való emelését. Sőt még azt is, hogy hol kell elhelyezni a kéményeket ahhoz, hogy a kinyomuló füst legkevésbé akadályozza meg az útegek megfigyelőinek kilátását és a céllövők munkáját.

Kis villaqykörte nagyságu aknák, szivarszerű torpedók, töltőtölméretü „parti útegek” működése közben, bombazáporban, hullámverésben, szirénasivítás zajában kell megállaniok helyüket és a célba jutniuk a „jelölteknek”, hogy az igazi tengerek felsőbb színyába való fellépésre méltóknak és alkalmasaknak minősítsék őket. Amikor azután megtették kötelességüket, óvatosan kiemelik és szárazdokba viszik a hajócskákat. Később a haditengerészei muzeum üvegszekrényébe kerülnek. Ott elmondhatják egymásnak a magyar költő szavaival:

— Sok Charybdis közt sok ezer veszélyben...
izzadó orcám...

A. Gy.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

HAJÓS gyógyszerár, Bulev. Regina Maria 8.
Tel.: 14-90.)

KAIN gyógyszerár, Calea Banatului 1.
Tel.: 17-67.)

NIEDERMAYER gyógyszerár, Str. Gojdu.

„SCALA” NAGYFILMEK SZÍNHÁZA
| TELEFON: 20-10. |

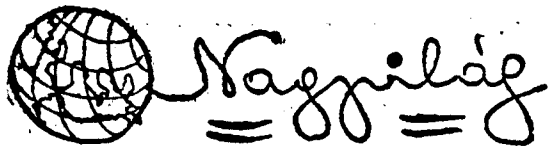
MA, csütörtökön Erdélyben először!

Blokád 1938. (Spanyolország
körülzárása)

Kémkedés, szerelem, hősiesség. A „BLOKÁD 1938” világláger főszereplői:

Madeleine Carrol, Henny Fonda, Leo Carrillo, V. Sokoloff

Rendezte: W. DIETERLE. — ECLAIR-JOURNAL. — Előadások: 5, 7.15 és 9.30.

A világ legujabb hét csodája

Egy délamerikai újság szerint a világ hét csodája a következő:

1. Képviselő, ki mindig lelkiismerete szerint szavaz.
2. Munkás, ki munkabérének leszállítását kéri.
3. Egy francia ember, ki őszintén állítja, hogy Németország elvesztette a háborút.
4. Egy híres újságíró cikke, melyben nincsenek dült betűk.
5. Egy amerikai, ki nincsen föltétlenül meggyőződve, hogy az ő országuk volt a világháború győztese.
6. Mozsizsinész, ki nem engedi fényképét az újságokban közölni.
7. Adófizető, ki az első fölszólításra befizeti adóját.

A balsorsuak klubja

Oslóban különös egyesület alakult. A balsorsuak, vagy mondjuk: pechesekek egyesületéről van szó, amelynek elég furcsák az alapszabályai. Mindenkinek joga van tagul belépni, aki bebizonyítja, hogy ferdén ment minden, amihez hozzáfogott. És jellemző napjainkra, hogy mindjárt néhány száz ember jelentkezett tagnak. Mulatságos volt az elnökség megválasztása. Elnök lett egy szerencsétlen ember, akit már évek óta balsiker üldöz, és bármit kezd, mindig rajtaveszt; alelnök, aki a legutóbbi tíz évben tizenkét cégnél volt alkalmazásban és kivétel nélkül mindannyi megbukott; pénztárosnak azt választották meg, aki a múlt évben hegyi kirándulásán minden pénzét elvesztette. Meleg volt nagyon, a szóbanforgó természetjáró tehát levette a kabátját, előbb azonban a kabátjából a hátizsákba tette át a pénztárcáját. Egy pihenő alkalmával a hátizsák legurult a mélybe és vele veszett a pénz is. Jegyzőt még nem választottak, mert tulsok a jelentkező.

Suburbia

A suburb (külváros) szóból képezték ezt az új szót az angolok, a nagyvárosok szélein elterülő hatalmas lakótelepek elnevezésére, ahol éppen olyan csend és tepedés van, amilyen láma és forgalom a belső városrészekben. A modern nagyvárosok egyre inkább úgy alakulnak, hogy minden forgalom a központba zsúfolódik és Suburbiaiban, a külváros birodalmában, komor csendben és magányban élnek egész nap az asszonyok. Mialatt férjeik bent dolgoznak a város szívében. Az unalom és egyedüllét gyakran idegbetegséggé teszi őket. ezt a betegséget, amint a lapok írják, „külvárosi neurózisnak” nevezték el. Most egy kiváló angol tudós, John Hilton foglalkozott Suburbia lelki problémájával az angol népnevelési intézet ülésén.

— A mai Suburbiaiban — mondta — rengeteg a felhasználatlan idő és a rettentő unalom, a vágyakozás valami érdekesség után, ami megtöltené a lusta órákat. Kifejtette aztán, hogy véleménye szerint a legjobb megoldás volna, ha szabad főiskolákat nyitnának a külvárosokban s a magános asszonyok tanulással tölteneik idejüket. A világnak ma ugyanis egyre több olyan férfira és nőre van szüksége, aki tiszta szemmel tudja látni a dolgokat.

Gyárban készült ajtók

R. Fritzmurice, az angol építészeti kutatóintézet tudósa arról beszélt Glasgowban, hogy az építészetben rohamosan terjednek a szintetikus anyagok. A betontéglát például kezdi kiszorítani az agyagból égetett téglát. Egyre több a gyárban előállított, standardizált épületalkatrész is. A gyári ajtók már mindenütt elterjedtek Angliában. Valószínű, hogy a közeljövőben egész konyhákat készen fognak szállítani a gyárak.

Gránit a mikroszkóp alatt

Dr. James Phemister londoni geológus mikroszkóppal vizsgálja a kőzetek kristály-szerkezetét. Gyémántpor segítségével ötvened-milliméter vékonyságú lemezt tud köszörülni a gránitból, úgyhogy átlátszó lesz, mint az üveg.

Chamberlain esernyője

Chamberlain, mikor repülőgépen Berahesgadenbe utazott, mint angol gentleman-hez illik, esernyőt is vitt az utra. A „Paris Soir” most azt írja, hogy esernyőjét majdnem ott felejtette Hitler vezér és kancellár világlájában. Az utolsó pillanatban azonban észébe jutott „minden rendes angolnak ez a hűséges utitársa”.

„Tiszteletzsoldot” kap Jugoszlávia legnépszerűbb asszonya, aki három háborút küzdött végig

Belgrádból jelentik: A napokban ünnepelte Zika Terzik, Jugoszlávia legnépszerűbb asszonya 50. születésnapját.

Zika Terziknek altiszti rangja van a hadseregben, három háborút küzdött végig

és születésnapja alkalmából az ország minden részéből elhalmozták szerencsekíváratokkal. A jugoszláv lapok hasábos tudósításokban számolnak be a népszerű nő nem mindennapi életéről.

Amikor kitört az első Balkán-háború,

Zika férje bevonult katonának,

annál is inkább, mivel a királyi gárda tagja volt. Néhány héttel később értesítést kapott az asszony, hogy férje eltűnt és valószínűleg el is esett. Zika Terzik nem nyugodott meg ebben, elhatározta, hogy megkeresi eltűnt férjét és ezért

önként jelentkezett annál az ezrednél, ahol férje szolgált.

A jelentkező asszonyt felvették és

szabadcsapatba osztották be.

A háború véget ért, de Terzikné nem találta meg férjét. A háborúban vitézül viselkedett, igen sok kitüntetést kapott, leszerelt és visszatért otthonába.

Nem sokkal később kitört a második Balkán-háború és Zika Terzik

újból jelentkezett katonai szolgálatra.

Már rég elhitte ő is, hogy férje az első Balkán-háború idején tényleg elesett, de abban az elképzelésben élt, hogy az elesettet helyettesítenie kell és katonáskodnia is kell helyette. Így azután részt vett a második Balkán-háborúban és

amikor kitört a világháború, ugyancsak jelentkezett katonának.

Öreg katonának számított már, amikor harmadszor bevonult. Számos kitüntetés ékesítette és büszkén hordta altiszti rangjelzését. Ő volt az akkori szerb hadsereg egyetlen női altisztje.

Csodálatos találkozás férjével

1915-ben egy súlyos ütközet alkalmával valahogy elmaradt csapattestétől és visszavonulása közben egy gránátölcserben keresett menedéket. A következő éjszaka megkísérelte, hogy megkeresse a csapatot, amelytől elszakadt, de az osztrák-magyar csapatok olyannyira előrenyomultak, hogy

fáradozása nem járt sikerrel. Két éjszaka át kóborolt a csatatéren, míg végre

szerb katonacsapatra akadt.

Csetnikek voltak, ugyanazok a katonák akikhez ő is tartozott. Amikor feljűk közeledett az egyik katonára lövésre tartott fegyverrel közeledett feléje. Rémtűn nézett Zika Terzik a katonára, azután ájultan esett össze.

A katona, aki feléje közeledett régóta holtan hitt férje volt.

Később kiderült, hogy Terzik az első Balkán-háború alkalmával megsebesült és hadifogságba került. Mire hazaeresztették, kitört a második Balkán-háború és hazatérve lakóhelyére, hiába kereste feleségét. Zika Terzik bevonult katonának, hogy résztvehessen a második háborúban. Terzik is visszament a harctérre és végigcsinálta a második Balkán-háborút, majd pedig a világháborút, míg azután 1915-ben csodálatos véletlen folytán találkozott feleségével a harctéren.

A háború azonban nem ismeri a szentimentalizmust. Zika meg a férje katona volt, akiknek kötelességüket kellett teljesíteni. Így aztán

egymás oldalán küzdöttek,

egész a világháború befejezéséig.

Megsebesült

A Vitoli melletti véres ütközetben nagy hőstettet vitt véghez Zika Terzik, mert

elfoglalt embereivel egy ellenséges mezejt,

amelynek legénysége részben elesett, részben súlyosan megsebesült. Néhány nappal később azonban

ő maga is súlyos sebet kapott,

és ezzel számára véget is ért a világháború.

Egész Jugoszlávia ismeri és tiszteli ezt az asszonyt, aki mint vitéz katona három háborút harcolt végig és megkapta a legnagyobb katonai kitüntetéseket.

1934-ben Sándor király háromszáz dinárral jelezte eddigi havi négyszáz dináros tiszteletzsoldját,

ugy hogy ettől kezdve havi hétszáz dinár tiszteletzsoldot kapott a jugoszláv hadsereg egyetlen női altisztje.

A kék gyémánt átka

Nagy nyomorban halt meg May Yohe, két világrészt ünnepelt primadonnája

Newyorkból jelentik: Hatvankilenc éves korában nagy szegénységben meghalt a 90-es évek ünnepelt primadonnája, a valamikor gyönyörű May Yohe, akinek éveken át a birtokában volt a legendás Hope-gyémánt, amely a babona szerint minden tulajdonosra szerencsétlenséget hoz.

Mérséketlenség, hogy May Yoheből színésznő lett. Egyszer egy templomi kórusban énekelt és akkor felfedezték, hogy nagyon szép a hangja. Már egészen fiatalon fellépett és Amerikában olyan nagy volt a sikere, hogy Londonba szerződtek, ahol valóságos extázisban ünnepelték a szép amerikai lányt.

Számos udvarlója volt, közülük lord Francis Hope-ot — a jelenlegi newcastlei herceget választotta. Lord Francis Hope állandóan neki eljegyzésük napján a zafirkék 43 karátos gyémántot, melyről a legenda azt hirdeti, hogy még minden tulajdonosára balszerencsét hozott.

A kék gyémánt először egy burmai bálvány szeme volt, de egy vakmerő kalandor elrabolta. Alkotólag a templom papjai akkor megátkozták mindenkit, akinek a birtokába kerül a páratlan tűzü drágakő. Azóta a Hope-gyémánt a legkülönbözőbb tulajdonosokra hozott balszerencsét. Mária Antoinette, a gyémánt tulajdonosa tudvalevőleg a guillotinen végezte életét, Abdul Hamid szultánt pedig, mint tudjuk, detronizálták.

May Yohe szintén a végzetes drágakőnek tulajdonítja azt, hogy annyi csapás érte életében. Lord Francis Hope elvált tőle, mert a szép színésznő 1899-ben Amerikában megismerkedett Putnam B. Strong kapitánnyal, Newyork akkori polgármesterének a fiával. Strong kapitány volt akkor az amerikai hadsereg legdélcegebb tisztje és a csinos, fiatal tiszt megszállta a lord feleségét. A szerelmesek Japánba utaztak és ott várták be, míg az angol bíróság törvényesen is elválasztja a házastársakat egymástól. A külföldi tartózkodás nagyon sok pénzbe került azonban és May Yohe ekkor adta el a kék gyémántot.

Amerikába hazatérve, néhány évig együtt maradt még a szerelmes pár és Strong kapitány feleségül is vette az ünnepelt primadonnát. Házasságuk nem bizonyult boldognak: csakhamar elváltak és ekkor Smuts kapitány, Smuts bur tábornok unokaöccse vette feleségül May Yohe-t.

Ez a házasság is szerencsétlenül végződött és a hajdani ünnepelt primadonna, akinek óriási vagyoniok feküdtek a lába előtt, nagy nyomorba jutott. Megpróbálkozott mindennel: először egy harmadrangú varietében lépett fel, ahol naponta háromszor kellett szerepelnie, azután egy farmra szegődött, mint szakácsnő, később portás lett a távol Északon egy fatelepen, végül pedig pincérnő volt egy klubban, amelynek csupa bohém volt a látogatója.

A félelmetes hírű Hope-gyémánt közben Mrs. Evelyn McLean birtokába került. A milliommós nő is csak szerencsétlenséget hozott, mert férje rövidesen elvált tőle, egyetlen fiát pedig szemeláttára gázolta halálra egy autó.

May Yohe tavaly boldog volt, amikor heti 15 dolláros szellemi szükségmunkát kapott és most már olyan gazdagnak érezte magát megint, mint amikor még a 15.000 dollárra becsült kék gyémánt őrnöje volt.

Szivrohamra ölte meg az egykor ünnepelt primadonnát szerény kis szobáskájában, ágya fölött ott függött egyetlen emléke: egy bekeretezett fénykép, amely egy szakállas férfit ábrázolt. Alatta a dedikáció: „May”-nek 1898.” Az aláírás csupán egyetlen szó: „Edward.” A fényképet VII. Edward király dedikálta a szép színésznőnek akkor, amikor még velszi herceg herceg volt.

SPORT KÖZLÖNY

A legjobb összeállítású Ripensia áll ki vasárnap az AMTE ellen

Szorgalmasan készülnek a piros-feketék

Sportkörökben máris hatalmas érdeklődés nyílt a Ripensia vasárnapi vendéglátéka iránt s a bajnokságot szereplése mindig esemény számba ment Aradon. Legutóbb a Ripensia az idény kezdete előtt játszott Aradon és ekkor 6:4 arányban sikerült legyőznie az aradi munkáscsapatot és ezt a vereséget szeretné most az AMTE bajnoki ponttharc keretében visszaadni.

A Ripensia képességei ismeretesebbek. Ha a csapatnak megy a játék, akkor szinte verhetetlen a többszörös bajnok, amely tudatában van az aradi mérkőzés fontosságának és ilyenformán legjobb összetételű csapatával jön Aradra az AMTE elleni játékra. A Ripensia Aradon a következő tizenegyet fogja csatasorba állítani:

Pavlovici — Bürger, Chirou — Gál, Kotor-mány, Lázár — Bindea, Beke, Markstetner, Schwartz, Dobay.

Az AMTE még a szokottnál is gondosabban készül a mérkőzésre és a játékosok rendkívüli módon ambicionálják a Ripensia elleni győzelmet, mert, — mint az egyik mondja:

„Ha legyőzzük a Ripensiát, mi vagyunk az országos bajnokságot!”

Stofja edző vezetésével folynak az edzések és a Ploestiben, valamint Resicán szerepelt együttes aligha változik meg, tehát:

Gerold — Silvat, Kovács — Reinhardt, Szabó, Szaniszló — Bermoser, Léb, Pernek, Dvorsák, Batrin.

Iuga Liviu lesz a szövetségi kapitány

Bucuresti. Több ízben felvetődött a szövetségi kapitányi tisztség kreálásának szükségessége és noha megfelelő egyén hiányában a tervet mindenkor elvetették, hír szerint Iilea futballszövetségi elnök még mindig nem mondott le arról, hogy a szövetségi kapitányi tisztséget betöltse. A kérdés a legközelebbi Consiliul Federal ülésén ismét napirendre kerül és beavatott helyen úgy tudják, hogy Iuga Liviu, a Kinizsi elnökét jelölik a szövetségi kapitányi tisztségre.

A Gloria a szövetségi díj élén

A szövetségi díjban a vasárnapi mérkőzések után a Gloria ugrott az élre és most ő vezet a táblázaton. A szövetségi díj állása egyéb ként a harmadik forduló után így fest:

1. Gloria	2	2	—	—	13	1	4
2. AMTE	3	2	—	—	9	3	4
3. Transilvania	3	1	1	1	5	9	3
4. Crisana	3	1	1	1	3	8	3
5. Titanus	3	1	—	—	2	7	6
6. Hakoah	2	—	2	—	3	3	2
7. ATE	2	—	—	—	2	1	11

Ugyan az kapasból!

Huszonháromezer fizető nézője volt a vasárnapi német-román válogatott mérkőzésnek és az összbevétel 1.600.000.— lelt tett ki. A szövetség részére közel 1 millió marad ebből az összegből.

A magyar bajnokság góllövő listáján megváltozott a sorrend, most ez a helyzet: 7 gól: Zsengeller, Kiszely, 6 gól: Nemes, Pálva, 5 gól: Déri, Szendrői, 4 gól: Toldi, Vermes, Sztancsik, Sertőző, Kolláth.

A BSzKRT ökölvívó-csapatja turája során Tallinban a város válogatottjától 10:6 arányban vereséget szenvedett. A magyar boxolók fáradtan mozogtak és csak Horváth, Szabó és Jáksó győzött közülük.

A Venus csapatában a Gloria elleni mérkőzésre változások várhatók. Szó van arról, hogy Albu pilien és helyére Negrescu, vagy Ionescu Cruih kerül. de esetleg Demetrovici helyén a Rusciuban kitünően szerepelt Feraru Juthat szöhoz.

O Bawarovsky és Ceinar a nemzeti teniszbajnokság döntőjében. Tegnap bonyolították le a nemzeti teniszbajnokság férfi egyes számának elődöntőit és a döntőbe a kitünő lengyel Bawarovsky és a csehszlovák Ceinar kvalifikálták magukat. Különösen Bawarovsky vívott remek küzdelmet a pompásan játszó Schmidttel. Ceinar Tanasescu felett aratott győzelmet és így került a döntőbe.

O BUDGE—MAKÓ DÖNTŐ AZ AMERIKAI TENISZ-BAJNOKSÁGBAN. Az elődöntőkben: Budge USA—Wood USA 6:3, 6:3, 6:3. Makó USA—Bromwich ausztrál 6:3, 7:5, 6:4.

Rekord-eredmény az aradi őszi érettségi vizsgák szerdai szóbeli napján

Kedden reggel 7 órakor folytatódott a Moise Nicoara fiuliceumban az őszi érettségi vizsgák szóbeli része. Ismét husz jelölt állt ezen a napon a bizottság elé és ezek közül tizenkilencet nyilváníttak érettnak. Ezeknek a névsora a következő: Roşescu Toma, Secarea Horca, Vajda Emil, Jura Pompilia, Mariş Stela, Carlovăţ Horea, Dietrich János, Duda Traian, Jeda Alexandru, Milovan Gheorghe, Mioc Ioan, Ştic Horia, Stoica Ilie, Andrei Ana, Otiman Antuta, Sarbu Florica, Fernig Ioan, Iacob Maria és Leon Nicolae. Az írásbeli érettségi vizsga még két napon át tart és csütörtökön este ér véget az aradi római katolikus fiuliceum jelöltjeinek kihallgatásával.

Szerdán a husz jelentkezőből tizenheten mentek át. Ezek a következők: Pancu Petre, Poliadis Dumitru, Serban Ioan, Szirmai Ervin, Todor Iacob, Codau Ecaterina, Medvedovici Maria, Moudjalel Marlana, Auerbach Elemér, Balasz Teodor, Birea Marius, Brad Petru, Buzgau Petru, Chilvitz Iosif, Erdős Pál, Hilbert József és Hirschler Imre. Az érettségi holnap este ér véget.

O Az országos atletikai bajnokság — az eredeti tervekkel ellentétben — nem október 2-án, hanem október 16-án lesz Brassóban, a brassói liga rendezésében.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Ajövőben az adókvetés alkalmával a kereskedők kötelesek bemutatni cégbejegyzési lapjukat

A bucuresti-i kereskedelmi és iparkamara javaslatára a pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében a jövőben a kereskedők adókvetés alkalmával a kereskedők kötelesek felmutatni a kereskedelmi és iparkamarától nyert cégbejegyzési lapot. Ez az intézkedés egyaránt vonatkozik azokra a kereskedőkre, akiknek adókvetés osztályozás alapján történik és azokra, akiknek adókvetését helyzetük részletes megismerése után állapítják meg, ugyancsak az új cé-

gekre is. Az újonnan bejegyzett kereskedők igazolni kötelesek, hogy cégüket bejegyeztették, a régiak pedig az említett cégbejegyzési lappal azt igazolják, hogy üzletük megalapítása óta a cég milyen változásokon ment keresztül.

Ez a rendelkezés alkalmas arra, hogy megismertesse a kincstárral közelebbről a cégek belső életét, másrészt pedig hatályosabb alkalmazását biztosítja a cégbejegyzési törvénynek.

A szudétavidék gazdasági jelentősége

Milyen iavakat nyerhet Németország a szudétaterület beolvasztásával?

Az a vidék, amelyet ismeretes emlékirataiban Hitler Németország számára követel, egyike Cseh szlovákia leggazdagabb ipari vidékeinek. Ezekben a válságos napokban amikor a szudeta-kérdés a világ érdeklődésének központjában áll, talán nem érdektelen részletesebben ismertetni, hogy tulajdonképpen milyen gazdasági potenciával rendelkezik ez a vidék.

A szudeta-vidéken a textilipar több évszázados multra tekinthet vissza. Ma a cseh gyapotszövődéek több, mint három és fél millió szövőszékkel rendelkeznek. A textilipar évente Csehszlovákiában 2 milliárd csehkrona értékű nyersanyagot használ fel. A szövődéek nagyrésztben Reichenberg körül tömörülnek.

A gyapjuszövődéek összesen 800 ezer szövőszékkel dolgoznak és évente egymilliárd csehkrona értékű nyersanyagot használnak fel. Rendkívül fejlett a len-szövő ipar is, amely 300 ezer szövőszékkel rendelkezik és ugyancsak a szudeta-vidéken működik egy egész sereg kenderfonó gyár és csipke-gyár. A műselyem és a műgyapjú ipar-

ban a Bata cég vezet. Általában ezt az ipart morvák üzik.

Ami a fémipart illeti, ez inkább a cseh vidéken fejejt. A bányák és öntődéek Vitkovicén, a sziléziai határ mentén. Märisch-Ostriban vannak. Csak néhány üzem nyert a szász határ mentén elhelyezést.

A szénnek egy jelentős részét németlaktá vidéken, Karlsbad és Cheb közelében bányásszák. Joachimsthalban pedig tudvalevőleg az uránium ércet bányásszák, amelyből a rádiumot állítják elő. Csehszlovákia a világ első rádiumtermő országa.

A kaolinbányák szintén Karlsbad közelében találhatók és ezért ezen a környéken fejlődött ki a porcellánipar. Az üveg-ipar több, mint ezer üzemmel rendelkezik és ezek jelentős része szintén a németlaktá vidéken sorakozik fel. Teplitz környékén. Csehszlovákia legnagyobb vegyipari üze me Aussieban van. Ugyancsak a szudeta-vidéken találhatók még hangszergyárak és lútekgyárak is.

A hitelezői csalás büntetése minimálisan hat havi szabadságvesztés!

A hitelezői csalás esete forog fenn már akkor is, ha a követelés behajtására a hitelező még nem indított pert

Bucuresti. Az új alkotmány intézkedését szem előtt tartva módosította a kormány a büntető törvénykönyvet. A módosítás közérdeklő a gazdasági életet is. A módosított büntető törvénykönyvet kísérő indokolás szerint, a hitel elve a gazdasági élet alapja. A csalárd adósok büntetését éppen ezért vajamennyi büntető törvénykönyv

felöleli. Az új büntető törvénykönyv 548. cikke megbünteti azt az adóst, aki vagyont idegenít el olyan céllal, hogy a hitelezőjét kijátssza. Megállapítja azonban azt a feltételt, hogy ez az elidegenítés a behajtás elrendelése után történt meg. Az újabb módosítás, amely most lépett életbe, a hitelezővel szemben elkövetett csalás fennforgását

ahhoz a feltételhez köti, hogy valamely vagyon-tárgy elidegenítése a hitelezők kijátszása céljából, tekintet nélkül arra, hogy per van folyamat-ban, vagy nincs, csalást képez. Ezzel kapcsolat-ban a módosított büntető-törvénykönyvnek 548. szakasza a következőket tartalmazza: Aki vala-mely hitelező megkárosítása céljából elrejt, elide-genit, megrongál, eltékozol, vagy szétrombol va-gyonából valamit, vagy fiktív adósságokat, vagy más hasonló ügyleteket köt a hitelező kárára, a hitelezők kijátszásának büntetett követi el és hat hónaptól két évig terjedő börtönbüntetéssel, 2000 leitől 5000 leig terjedő pénzbüntetéssel, valamint polgári jogainak egy-két évi felfüggesztésével büntetettik. A módosított büntető-törvénykönyv te-hát súlyosan bünteti az olyan adósságokat, akik hi-telezők kijátszása céljából követnek el csalá-sokat.

Törvényes munkaszüneti nap június 8-ika

A húsvéti és a karácsonyi munkaszünet szabályozása

A vasárnapi munkaszüneti törvény módosi-tásáról szóló rendelet-törvény értelmében kiegé-sítették a törvényes munkaszüneti napok jegyzé-két, még pedig olyképpen, hogy ezek közé ik-tatták június 8-ikát, Öfelsége II. Carol király ha-zatérésének évfordulóját.

Ami a húsvéti munkaszünetet illeti, eddig az volt a helyzet, hogy a borbély és fodrász-üzletek az első két napon zárva voltak és a harmadik na-pon nyitottak. A gyakorlat azt mutatja, hogy ezek a műhelyek nem lehetnek zárva két nap egymás-után, főképpen pedig ünnepnapokon, amikor azok-ra a legnagyobb szükség van. Az új törvény jogot ad a borbélyműhelyeknek arra, hogy húsvét má-sodnapján déli 12 óráig nyitva tartsanak és ezzel szemben a harmadik napon legyenek zárva. A tör-vény értelmében abban az esetben, ha Szilveszter-este vasárnapra esik, vagy pedig karácsony-első napja hétfőn van, az üzletek kivételesen vasár-nap is nyitva tarthatók. Abban az esetben, ha hus-vét első napját törvényes munkaszüneti nap előzi meg, hasonlóképpen kell eljárni.

Nem szünteti meg a posta a kedvezményes díjszabást

Bucuresti. A posta igazgatóságának az a be-jelentése, hogy október elsején megszűnik a pos-ta kedvezményes díjszabása, különböző találgatá-sokra és félreértésekre adott alkalmat.

Most nyilvánosságra hozták a posta-vezér-igazgatóság eredeti rendelkezését. Ezek szerint nincs szó a posta kedvezményes díjszabásának a megszüntetéséről, csupán bizonyos kedvezménye-ket fognak megszüntetni.

Október elsejétől kezdődőleg a postán kül-dött nyomtatványokra nem szabad tintával, vagy géppel személyes természetű közleményeket hoz-záírni. Nem szabad képeslapokra, újévi üdvözlétek-re és névjegyekre öt szónál többet írni. Eddig ugyanis a posta az ilyen eseteket — felsőbb ren-deletre — elmezéssel kezelte és nem bírságofta meg. Végül irodalmi brosurákat és könyveket nem lehet az újságok postai díjszabásával küldeni.

= **ELMARADT A MÁRA ÉS HOLNAPRA HIRDE-TETT TEMESVÁRI ORSZÁGOS VÁSÁR.** Temesvár: A megyében fellépett száj és körülfájás miatt a mára és holnapra hirdetett országos vásár elmarad. A vám nál át sem engedik azon érkezűket, akik állatokat haltnak fel.

A Svábhegyi Szanaatórium

Budapest

szubalpin klímáján kitűnően orzik magukat a magas vérnyomásban, érelmeszesedésben, vérkeringési zava-rokban (érgörcs, szívkifáradás, szívrohamgyengeség) szen-vedők. Elektrokardiograph, rövidhullám, modern szén-savas-oxigen fürdők. Mérsékelt utasulson árak. (Igazgató főorvos: dr. Győrfi Béla.)

= Október elsején életbelép az új nemzetközi sze-mély- és áruszállítási szabályzat a vasutakon. A CíR vezérigazgatósága közli, hogy október elsején életbe-léptetik a személy és áruszállításra vonatkozó nem-zetközi egyezményt. Az említett egyezmény csak azok-kal az országokkal való viszonylatban lép életbe, ame-lyek azt már ratifikálták. Ezek az államok a követke-zők: Németország, Belgium, Bulgária, Dánia, Danzig szabadváros, Észtország, Franciaország, Magyarország, Olaszország, Hollandia, Lengyelország, Portugália, Ro-mánia, Svédország, Svájc, Csehszlovákia, Jugoszlávia és Lichtenstein.

= **OKTÓBER 14-IG LEHET LENGYELORSZÁG-BA SZÖLLŐT EXPORTÁLNI.** A „Monitorul Oficial” legutóbbi számában minisztériumi legyzökönyv je-lent meg, amelynek értelmében a szőlők kedvezmé-nyes kivitelére vonatkozó román—lengyel egyezmény október 14-ig érvényben marad. Ennek következtében október 14-ig öt kilogrammtól kezdődő csomagokban lehet friss szőlőt Lengyelországba szállítani olyké-pen, hogy Lengyelország 100 kilogrammonként 35 zloty beviteli vámot szed.

= Négyszáz ezer vagonon felüli az idei tengeriter-més. A földművelésügyi minisztériumban elkészültek a tengeritermésrel kapcsolatos ideiglenes kimutatások. Ezek szerint, bár a termés gyenge, a termés csak ke-véssel marad alatta a néhány hónappal ezelőtt bejelent-tett 450 ezer vagonnak és föltétlenül felülmúlja a 400 ezer vagonos mennyiséget. Így tehát legalább 20—30 ezer vagon tengeri kerülhet kivitelre.

Hálószobák, ebédlők, kombinált szobák
„CONCURENTA” asztalosnál
Bulevardul Regele Ferdinand 15.
A lutheránus templommal szemben

UJ KÖNYVEK

— Vidám és könnyű otthoni nyelvtanító. A Lingua nyelvgyakorló olvasmányok sorozata arra szolgál, hogy vidám és érdekes olvasmányok kapcsán a nyelvtanuló szórakozva sajátítja el, vagy frissítheti fel és fejlesz-teti tovább nyelvtudását, bővítheti szókincsét. A Lin-gua nyelvgyakorlóolvasmányok legújabb kötete: „Hel-ter und ernst”. Összeállította és magyarázatokkal el-látta dr. Szentgyörgyi, a rádió német tanára. Madaras pompás rajzai díszítik és vidítják fel a könyvet. A so-rozat korábbi kötetei: Komm' und lach' mit, English made easy, Pele-Mele. Com' e facile, English for all. Lectures amusantes. Bármelyik kötet számos képpel illusztrálva és színes borítékban 59.— lei minden könyv-kereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a nyelvkönyvek teljes jegyzékét.

— **Körmendi Ferenc: „A tévedés”.** Körmendi Fe-renc új könyvében még jobban érvényesülnek azok a kvalitások, amelyekkel a kiváló író rövid idő alatt ugy-szólván egész Európában ismertté tette a nevét. A gaz-dag gyáros leánya férjhez megy a szegény ügyvédhez, aki apja vállalatában jut vezető szerephez. A férj azon-ban öntudatlanul felesége nővérét, a szép Agnest szereti. Ekörül kavardok az izgalmas történet, mely az író legkiválóbb alkotása. Körmendi hűvös hangon, ugyszól-ván közönyösséget színelve mondja el a dolgokat, a mondatok azonban konok következetességgel haimozó-l-nak egymásra és mélyülnek el s mire feleszmélnek, a tragédia megakadályozhatatlan, az emberi sorsok kö-nyörtelenül bezáródnak. Van ebben a regényben valami a görög sorstragédiák nyilegyenes következetességéből és megmáshatatlanságából, az író magára a történetre bizza, hogy beszéljen önmagáért és megrázza az olya-sót. A nagy mű elsősorban azoknak szól, akik az életet a tragikusabb, szomorúbb oldaláról nézik. Ezt azzal is hangszóllyozza az író, hogy a frivol könnyűségnek, oleső vidámságnak még a látszatát is messze elkerüli. Kö-rmendi Ferenc: „A tévedés” című műve az Athenaeum nagyregény-sorozatában jelent meg. A sorozat újabb kötetei: Pilgrim: Napoleon, Remarque: Három bajtárs, Szitnyai Zoltán: Tánc, stb., stb. Kötete 400—500 lap vászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje az Athenaeum-ujdonságok teljes jegyzékét.

— **Szitnyai Zoltán: „Tánc”.** Nemcsak a szerelem, a mámor, az élethajsz, az élvezetek, a pénz, a kaland, a szórakozás és a mulatozás táncáról, hanem megoidást váró problémáival az egész mai magyar társadalom gaz-dasági és politikai életének táncáról is szól Szitnyai Zoltán most megjelent regénye, a „Tánc”. A legkülön-félebb társadalmi rétegek, a legalacsonyabbtól a legma-gasabbig, tisztes feleségtől a lokálnőig, nagyvárosi fia-tal urileánytól a falun élő vénkisasszonyig, a miniszte-riumi főtisztviselőtől a szegény kubikosig, hosszú sor-ban vonulnak fel e népes regény lapjain, miként ma-gában az életben is. Forró parómillatával és a vidék tiszta, hegyi levegőjével egyformán kábit és éltet ez a regény. A „Tánc” nemcsak szórakozást és kulturái nyújt az olvasónak, hanem megismerteti azt a földmün-kás életével, a középosztályi uri látszatok mögé rejtett véres gondjaival és azzal a konok maradisággal, mellyel egy elenyészően kis réteg akarja újat állni a termé-

szetes fejlődésnek. Szitnyai Zoltán, aki számos művé-vel bebizonyította, hogy kitűnően ismeri a magyar éle-tet, azt mindenestre ebben a nagy regényében mutatja be a leggazdagabban és legteljesebben. Jőformán az egész mai társadalom tánc a „Tánc”. Budapestnek és a vidéknek párhuzamosan bemutatott keresztmetszeté-vel. A kötet az Athenaeum nagyregény sorozatában je-lent meg. (Pilgrim: Nagy Napoleon 472 lap, Remarque: Három bajtárs, Körmendi Ferenc: A tévedés, stb., stb.) A pompás, vaskos kötetek kötete díszes vászonkötésben 178.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Kolozsvár. Kérje a sorozat és az Athenaeum-ujdonságok teljes jegyzékét.

NYILTER.

E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget sem a kiadóhivatal, sem a szerkesztőség.

Árlejtési hirdetmény

Satu-Mare din Timis görög keleti szerb hit-községe ezuton hirdet árlejtést a templom átala-kítási munkálataira, amely célra 592.200 lei lett előirányozva.

Zárt írásbeli ajánlatok a fent jelzett hitköz-ség elnökségénél 1938. október 2-án déli 12 óráig adandók be, 10 százalék garanciával, készpénz-ben, vagy állami értékpapirban.

A hitközség fenntartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok felett szabadon ren-delezhesse, azaz határozhasson.

Tervrajzok, részletes feltételek, valamint ajánlati blanketták a hitközség elnökségénél meg-tekintethők.

Csakis a törvényes képesítéssel rendelkező vállalkozók ajánlatai lesznek tekintetbe véve.

Elnökség.

... és ismét.
csábitanak a káprázatos
tengeri utazások!

**Őszi földközítengeri utazások
a fehér
„MILWAUKEE”
luxusbajóval**

Nagy Hapag keleti utazás
okt. 5-től 28-ig / Ára Lei 21000.— től

**Hapag-utazás Nyugatafrikába
az Egyenlítőig**
okt. 30-tól nov. 23-ig / Ára Lei 21600.— től

**A Golf-áram
tropikus hazájába**

„MILWAUKEE” luxusbajóval
Nyugatindia, Mexicóba és
New Yorkba

1939 január 9-től márc. 2-ig / Ára ca. Lei 50000.—

Karácsonyi és szilveszteri utazás
az atlanti óceáni szigetekre
1938 dec. 20-tól 1939 január 6-ig / Ára Lei 15000.— től

Mindig jól utazik a

**HAMBURG-AMERIKA
LINIE**

hajóival

Információk Prospektusok
Répíselet:
Künstler utazási iroda
Brad, Bul. Regina Maria 24. Tel. 10-86

Rádióműsor

— Romániai időszámítás. —

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 29.

București, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezek. Műsor: Waldeufel, Steiner, Zander, Morris, Grossmidt, Dostal, Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.20: Különböző közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Aktualitások. 19.15: Táncczene gramofonlemezek. A műsorban a következő zeneszerzők számai: Robrecht, Romans, Cueva, Canaro, Soler, Doelle, Bryons, Grenet. 20: Octav Sulutiu felolvasása. 19.15: A gramofonlemezek folytatása. 20.40: Művészeti előadás. 20.55: A rádió zenekarának szimfonikus hangversenye. Vezényel: Hans Adolf Winter (München.) A műsorban a következő szerzők művei: Schubert, Winter, R. Wagner. 22: Sport. Hírek. 22.20: Gramofonlemezek. 22.45: A Dinu Serbanescu-zenekar hangversenye. Gica Petrescu énekszámaival. Közvetítés a sinaia-i kasziából. 23.45: Hírek a külföldre angol és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Nelson admirális. Irta: Kenessey Magdolna. Felolvasás. 11.45: A villamosenergiát szolgáltató vállalatok kötelezettségei. 12.10: Nemzetközi vízielzolgáló. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Endre Béla énekegyüttese. 13.45: Hírek. 14: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: Őszi receptek. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Rosszul használt növénynevek. Méhes Gyula egyetemi magántanár előadása. 18.30: Suki Tóni és cigányzenekara. 19: Szepesi festők a XVII. század óta. 19.30: Ko-

vács-Baldi Miklós énekel zongorakísérettel. 20: Szőlészeti, borászati időszerű tanácsadó. 20.15: Hírek szlovák nyelven. 20.20: Az 1. honvédevalogezred zenekara. 21.20: Mátyás Erzsébet előadestje. 22: Hírek. 22.20: Szabó Kálmán és jazz-hármasa játszik. 22.55: Időjárásjelentés. 23: Waldhauer-Kerpely vonószeneszerző. 24: Hírek német és olasz nyelven. 0.10: Hanglemezek. (Jazzdélak és táncszámok.) 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.05: Cigányzenekar. 19.30: Angol nyelvoktatás. 20: Hanglemezek. 20.30: Álom és valóság az angol festészetben.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 30.

București, 6.30: Ritmikus torna, háztartási és gyógyászati tanácsok. Utána reggeli hangverseny gramofonlemezek. A következő szerzők művei: Suppé, Joh. Strauss, Ketelbey, Hedley, Peck, Hírek. A hangverseny folytatása. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vízállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. Könnyű zene gramofonlemezek. 14.10: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. A rádió zenekarának játéka. Vezényel: Th. Rogalski. Műsor: Verdi: Végzet hatalma, Massenet: Mannon, Joh. Strauss: Történetek a bécsi erdőből. Dvorák: Humoreszk. 15.20: Közlemények. A rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Időszerű kérdések. 19.17: Mandolin hangverseny. 20: Iorga Nicolae egyetemi tanár előadása. 20.20: A Victor Predescu-zenekar hangversenye. Közvetítés a „Luxandra Parc”-ból. 21.20: Giordano: „André Chenier”, opera 4 felvonásban. Gramofonlemezek. Az I. felvonás után (21.50—22.05): Hírek. II. felvonás után (22.35—22.45): Sport. III. felvonás után (23.25—23.40): Hírek a külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: A fizikai gyógy módok jelentősége. (Felolvasás.) 11.45: Régi szüreti emlékek. (Felolvasás.) 12.10: Nemzetközi vízielzolgáló. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 13.05: Az Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara. Közben kb. 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. 14.30: Vidák József és cigányzenekara. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16.15: A

rádió diákképzője. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: Közvetítés a Nemzeti Múzeum fegyvertárából. 18.30: Dömötör Lajos fuvolázik zongorakísérettel. 18.50: Sportközlemények. 19: Paikó Éva és Paica Anni kézzongorás műsora. 20: Táncclemezek. 20.45: A rádió külügyi negyedórása. 21: Operatörzsetek a régi Népszínház műsorából. 22.30: Hírek, időjárásjelentés. 22.55: Magyar Imre és cigányzenekara muzsikál. 23.45: Mit tud a mai Anelia Magyarországról. C. A. Macartney oxfordi kutatótanár nyilatkozik Magyarországról és magyar vonatkozású műveiről. 0.10: Zene.

Budapest II. 19.30: Tessler Tivadar énekel zongorakísérettel. 20: Gyorsírótanfolyam. 20.25: Mindennapi élet Jávában. 21: Hírek. 21.25: Hanglemezek.

Aradra készül újra

a kolozsvári Thalia Rt. színtársulata

Kolozsvárról jelentik: Mintán a „Thalia”, a kolozsvári színtársulat vendégjátékai a közel-múltban kitűnően sikerültek, a színház igazgatósága elhatározta, hogy ez évadban még ellátogat ugyanazon városokba. Ezek szerint a következő színiévadban a kolozsvári színtársulat Brassón és Nagyváradon kívül Aradon, Temesváron és Marosvásárhelyen is vendégszerepelt fog.

A kolozsvári színház legutóbbi vendégjátékát őszinte örömmel fogadta az aradi színházlátogató közönség. A színvonalas, remek rendezést, kitűnő kiállítású előadások alkalmával az aradi közönség szinte minden alkalommal megtöltötte a nézőteret. Ez kétségtelen bizonyítéka annak, hogy ha jó a színház — Aradon is örömmel fizetik ki a színházi jegy árát. A kolozsvári színház beígért aradi vendégszereplését érdeklődéssel várja az aradi közönség.

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

Őszi ruhákat, kabátokat fest, tisztít

Hosznodár

Str. Eminescu 3.
Str. Stroiescu 13.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számú, 1938 július 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapított meg: **Alkalmazást keresők, elvesztett, eltűnt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu.** Egyéb apróhirdetés szavankint **2 leu.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő.

LEVELEZÉS

MAI LÁNY. Érdeklődésére szívesen közöljük Önnek, hogy a „Blokád” francia eredetű szó és első ízben mint harciaszközt Nagy Sándor eredményével alkalmazta. Egész véletlenül most módjában lesz nemcsak a szó eredetéről, hanem annak alkalmazásáról is meggyőződni, mert az itteni „Scala”-mozi mai kezdéssel mutatja be a „Blokád” c. spanyol tárgyú filmet, amelyben egy kémtörténet keretében a Spanyolországban egymással szembenálló harcoló felek mint harci eszközt használják a blokádot, nevezetesen az ellenfél területét körülférfiák, illetve elzárják a külvilágtól és így akadják kiéheztetni. Ez a blokádnak gyakorlati értelme.

ALKALMAZÁST KERES

Megbízható középkori házaspár házmes tetnek ajánkozik. Címeket a kiadóba kér. 6067

Mindenes, románul, magyarul és németül beszélő, állást keres. Címeket a kiadóba kér. 6068

ALKALMAZÁST NYER

Jó főző szakácsnő felvétetik. Str. Mircea Stănescu 7. földszint. 6057

LAKÁS

Négy uccai szobából álló magastöldszi modern lakás november elsejére kiadó. Str. I. G. Duca 19. kanubelárat Bul. Carol. 6049

Str. Cloșca No. 11. alatt háromszobás, modern lakás. gőzfűtés és melegvíz stb. II. emeleten. — kétszobás. elő- és fürdőszobás garconlakás. központi fűtés, melegvízzel november 1-re kiadó. Bővebbet a tulajdonosnál. Koch, Str. Greceanu 1. 6074

Szépen bútorozott szoba, zongora és fürdőszoba használattal, esetleg ellátással is kiadó. Str. Greceanu 5. szám. földszint. 6073

Keresek kétszoba, konyha, fürdőszobás lakást bútorozva, vagy üresen. Cím a kiadóban. 6072

Szép kétszobás lakás kiadó. Str. Petru Rareș 34. Mosóczy-telep. 6065

Háromszobás, fürdőszobás, uccai lakás földszinten november elsejére kiadó. Str. 29. Decembrie No. 10. 6066

Kiadó november elsejére földszinti háromszobás, összkomfortos uccai lakás. Str. Russu Strianu 3. 6063

Szerényigényű fiatalember keres különbejárta szobát fürdőszoba használattal, teljes ellátással (esetleg anélkül). Címeket a kiadóba kérek. 6069

Komfortos, háromszobás, szép elsőeméleti lakás kiadó nov. elsejére. Str. Eminescu 21—23. 6068

VÉTEL - ELADÁS

2400 kgr. méz eladó 35 leies árban prima minőségben, ab. Kisjén. szállítás a vevő edényében. Iosif Miron. Fűtő. Telefon 22. 5994

Olcsó modern dióhálo Schwalb asztalosnál Str. Petru 30. 5090

Rádiók, kerékpárok 125 lei heti részletfizetésre kapható gyári lerakattal. Str. Marie Chendi 9 udvari raktárban. 5218

Szabáscsallat keményia tetővel, vasaló deszkát és munkaasztalt veszünk. Cím a kiadóhivatában. 6071

Vennénk használt, folyosó-fűtőszőnyeget. Cím: Kneffel fa és szénüzlet. Bulev. Regele Ferdinand No. 27. 6062

Kézpénzért veszek íróasztalokat, írógépet, arany és ezüst tárgyakat teljes lakásberendezést. Comisio biz-üzlet, Dacia-kávéház mellett. 6059

Dióhálok, ebédlok,

kombináltszekrény, rőasztalok, esilárok, üstöltőlőv urizoba, antik nálo, bledermayer ülogarn tur, fiokos seoretair, antik zokrónyek és vitrono: nagy választékban.

Zalogkölcsonöket

közvetünk. Előlegző adunk, zálogcéduját a o. eson ossza bi jut.

TEMPO bizomanyi üzlet,
Fischer El z-pa-ota.

KÜLÖNFÉLÉK

Ágynemű mintált ajánlja Almássy előnyomda. Bul. Reg. Ferdinand 35. 6027

Biztos megélhetést nyújtó iparizem eladó. Szakértelem nélkül is vezethető. Cím a kiadóban. 6060

Haláleset

elutazás, költözködésköböl kifolyólag veszek kézpénzért ocska bútorokat, ruhaneműeket, ágyneműt, matracot, szőnyeget, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulaturapapírt, ocskavasat, padlástolmit, — Vásáro ok lakásban s padlason nevert bármilyenemű felesleges novert, lim-omot stb. Velekre is meg, ek. Címeket lakasomra. levelezőlap- vagy személyes hívásra hazhoz jövekt. Ujorau-ucca 6.

Steiner Sándor.

Telefon 26-15. Telefon 26-16.

Musca-i hegyen

Igen jó karban tartott, hiánytalan, bőtermésű 4 kisholdas 1-a horszölic, villamostól és vasutól 15 percrenyre. ké.szobás lakás, 3000 nagy prés-ház pincével, kb. 300 hl. ui hordó, szivattyuk prések és teljes felszereléssel, ezidei várható kb. 120 hl. termésével, 245.000.— lei, termés nélkül 195 ezer lei.

Hatschek

INGATLANIRODA

Arad, Bulev. Carol 46.

Legújabb jelentéseink:

Chamberlain az angol alsóházban bejelentette a müncheni találkozót

Részletesen ismertetette az utóbbi napok döntő jelentőségű eseményeit

Londonból jelentik: Az angol alsóház ma délután 3 órakor tartotta meg történelmi fontosságú ülését. Az ülés-teremben úgy a képviselők padsorai mint a páholyok és karzatok zsúfolásig megteltek és Chamberlain miniszterelnököt, amikor a kormány tagjaival megjelent a teremben, szünni nem akaró éljenzés fogadta.

Mindjárt az ülés megnyitása után Chamberlain emelkedett szólásra és beszédének elején rámutatott arra, hogy 1914. év óta sohasem volt olyan komoly a helyzet, mint ma. — Ha a népszövetségi alapokmány 19-ik szakaszát előbb alkalmazták volna — mondotta — és nem vártak volna vele addig, amíg a szenvedélyek ennyire elmérgesednek, akkor ez a válság elkerülhető lett volna. Ezért a mulasztásért a Népszövetség összes tagjai viselik a felelősséget.

Ezután ismertetette a cseh válság ügyét attól kezdve, hogy júliusban holtponton jutottak a tárgyalások. Megemlítette, hogy Runciman lord erőfeszítései tiszteletre méltók voltak és a lord nem tehet róla, hogy nem tudta békésen elintézni a kérdést. Munkájának folytatását az incidensek tették lehetetlenné. Augusztus elején jelentések érkeztek, hogy Németországban nagy katonai előkészületek folynak és augusztus vége felé további események jelezték a helyzet komolyodását. Ekkor Franciaország a német csapatmozdulatokra a Maginot-vonal megszállásával válaszolt.

Augusztus 31-én Henderson utján figyelmeztette az angol kormány magatartásáról Berlint arra az esetre, ha támadást intéznének Csehszlovákia ellen.

Szeptember 9. és 12-ike között Henderson nagykövét Nürnbergben mindent megragadott, hogy a vezető személyiségeket meggyőzze. Hitler nürnbergi beszédével nem csapta be a kapukat. De ezután szeptember 12-én válságos helyzet állott elő, amikor egyszerre több oldalról is az a hír terjedt el, hogy a csehszlovák határon összevont német csapatok bevonulhatnak Csehszlovákiaába. Ez működésbe hozta volna Franciaország kötelezettségeit.

francia csapatok azonnal Csehszlovákia segítségére mentek volna és Anglia Franciaország oldalán bonyolódott volna bele a konfliktusba.

A döntő tárgyalások

Ezért határoztam el ekkor, hogy sürgősen elkeresem Hitlert mindezeknek elhárítása érdekében. — folytatta az angol miniszterelnök. — Hitler birodalmi vezér udvarias, de határozott szavakkal megértette velem, hogy a szudétáknak meg kell kapniuk az önrendelkezés jogát és

ha ezt nem kapják meg, úgy ő maga juttatja hozzá őket, inkább a világháború kockázatával is.

Erre megkérdeztem Hitlert, hogy miért engedte, hogy ide jöjjen hozzá, ha ez az utolsó szava. Ő azt felelte, hogy abban az esetben, ha én azonnal és teljesen megfelelő biztosítékot tudok adni arra, hogy az angol kormány elfogadja az önrendelkezés tervét, akkor kész tárgyalni a dologról. Mivel erre én magam nem adhatam biztosítékot, azt mondtam, hogy Londonba utazom és onnan sürgősen visszajövök, de kértem, hogy mindaddig tartózkodjék az ellenségeskedések megkezdésétől. Hitler ezt megígérte.

Ez az ígéret azóta is kötelező maradt.

Az angol és francia kormánnyal együtt olyan megoldást kerestünk, amely semmiesetre sem vezethet európai háborúhoz. Ezután felszólítottuk a cseh kormányt, járuljon hozzá ahhoz, hogy

azokat a területeket, amelyeken 50 százaléknál nagyobb számban laknak németek, azt a német birodalomhoz csatoljuk. Biztosítottuk egyúttal Csehországot a támadás ellen. Ezt a csehszlovák kormány, még a Sirovy-kormány is elfogadta. Lengyelország és Magyarország közben szintén követelték, hogy kisebbségeik Csehszlovákiaában hasonló bánásmódban részesüljenek, mint a szudéták. Az angol kormány tudomásul vette ezeket az előterjesztéseket, de jelenleg összes erőfeszítéseit a szudéta-kérdés megoldására összpontosítja, bár teljes mértékben felismeri a lengyel és magyar kormányok érdekeit.

Ezután Chamberlain miniszterelnök rátért a godesbergi találkozásra és tárgyalások ismertetésére.

— Hitler ezuttal közölte velem — mondotta Chamberlain — azokat a javaslatokat, amelyeket emlékiratba foglalt, de a beszélgetés során nem említett semmiféle

határidőt. Megígértem, hogy felszólítom a prágai kormányt, hogy kerüljön minden kihívást, amely a békés megoldást megnehezítené, vagy egyenesen lehetetlenné tenné. Ezután amikor visszatértem Londonba, végső erőfeszítésként Horace Wilsont küldtem Berlinbe személyes üzenetem átadására.

Ekkor már ugyanis elhangzott a határidőre, az október elsejére való utalás.

Hitler válaszában kijelentette, hogy nem térhet el emlékiratában lefektetett eljárástól, mert csak további halogatás történe. Időközben Hitler egy újabb beszédében kijelentette, hogy nem bízik a cseh ígéretek bevalóságában és ezért

felajánlottam az angol kormány részéről a szavazatokat.

Hitler különben a Horace Wilsonnal küldött válaszában közölte, hogy csapatai semmiesetre sem fogják túllépni a határképen általa már előzőleg vörös vonallal kijelölt területeket, be fogja várni a további területeken a népszavazást és ennek eredményeit tiszteletben tartja. Sőt hozzájárul Csehország új határainak nemzetközi szavatolásához is, de csak abban az esetben, ha a kisebbségi kérdéseket elintézték.

Chamberlain és Mussolini eredményes közbenjárása

— Erre én — mondotta a miniszterelnök — újabb levelet intéztem Hitlerhez, hogy megkaparintja összes lényeges követeléseit háború nélkül, közöltem azt is, hogy

kész vagyok a német, francia és olasz kormányok képviselőivel együtt tanácskozni a megegyezésről és újból Berlinbe utazom. Ugyanakkor személyes üzenetet küldtem Mussolini olasz miniszterelnöknek is. Mussolini azt válaszolta, hogy Olaszország kész a Németországnak adott ígéreteit teljesíteni, de tekintettel az angol kormány kérdésének fontosságára. Mussolini reméli, hogy Hitler legalább 24 órával elhalasztja azt az eljárást, amelyet a kancellár Wilson előtt kijelentett és amelynek egyik része ma délután két órára volt kitűzve és lehetővé teszi, hogy újból megvizsgálja a helyzetet.

Elhalasztották a német mozgósítást

Hitler kancellár ennek következtében kénytelen volt a mozgósítást 24 órával elhalasztani. (Általános éljenzés.)

Bármiként is gondolkodtunk Mussoliniról a múltban, ezt a gesztust mindnyájan üdvözljük. (Az alsóház tagjai viharosan megélték Mussolinit.) Egyébként közölhetem, hogy

Hitler kancellár az imént meghívott Münchenbe, ahová Mussolini és Daladier is hasonló meghívást kapott. A Duce már elfogadta a meghívást, Daladier valószínűleg hasonlóképpen cselekszik, hogy én mit válaszolok, azt mondanom sem kell.

Az angol miniszterelnök eme szavainál a képviselők felugráltak helyeikről, a kezükben lévő iratokat lóbálták, sokan pedig összekulcsolt kezekkel adtak hálát Istennek, hogy a válságot ismét sikerült elhalasztani. Chamberlain ezekkel a szavakkal fejezte be beszédét:

— Remélem, hogy most elbocsájtanak, hogy megfontoljam a szükséges teendőket. Szeretném, ha legközelebb már boldogabb körülmények között találkozoznánk.

A miniszterelnököt ezután percekig ünnepelte az alsóház. A zúgó tapsvihar elültével Atlee őrnagy, az ellenzéki munkáspárt vezére

örömmel üdvözölte a miniszterelnököt, akiknek sikerült a háború kitörését megakadályozni.

Hasonlóképpen meleg üdvözlő beszédet intézett Chamberlainhez Archibald Sinclair, a szabadelvű ellenzék vezére és Lansbury képviselő, a pacifisták részéről. Ezután az ülést hétfőre napolták el.

Könnyezik az angol anyakirályné

Mary, angol királyné a speaker karzatáról könnyezve hallgatta végig Chamberlain fel-tűnő bejelentéseit,

míg a kenti herceg a walesi hercegnek a hagyományos helyéről, a parlament órája felett elhelyezett székről figyelte a miniszterelnök szavait.

Kanada Anglia mellé áll

Ottava. (Rador.) Szerda éjjel 7 óras minisztertanács volt, amelynek befejezése után Mackenzie King miniszterelnök a sajtó tudósítóival közölte, hogy teljes egészében magáévá teszi Chamberlain angol miniszterelnök nyilatkozatát. Ebből kiderül az is, hogy a kanadai kormány minden erejével Nagybritannia mellé áll.

Az utolsó percben!

Róma. (Rador.) Mussolini miniszterelnök délután 6 órakor különvonaton elutazott Münchenbe. A Ducot a pályaudvaron egybegyűlt tömeg nagy óvációnban részesítette. Mussolini Ciano gróf külügyminiszter, valamint Sebastiani külügyi államtitkár kísérik el.

Genf. A Népszövetség közgyűlésének elnöksége a négy államférfi müncheni találkozója miatt úgy döntött, hogy szerda éjjel fél 11 órakor gyűlést tart.

München. Eddig még nem állapították meg, hogy a tanácskozásokat hol folytatják le. Valószínűnek látszik azonban, hogy a megbeszélések a Királyi téren levő nemrég felépült és ugynevezett Vezér-épületben lesznek. Lehetséges, hogy a tárgyalások már délelőtti 11 órakor megkezdődnek, tekintettel arra, hogy az államférfiak repülőgépen utaznak Münchenbe. Berlinből 22 újságíró indult Münchenbe.

Páris. Berlinből jelentik a Havas-ügynökségnek: Franciaország, Nagybritannia és Olaszország berlini nagykövetei ma este elhagyták Berlint és Münchenbe utaztak.

Berlin. Miután Mussolini, Chamberlain és Daladier elfogadták Hitler meghívását, a tárgyalások Münchenben szeptember 29-én délelőtti megkezdődnek. A német távirati iroda jelenti ezzel kapcsolatban jólinformált német körökből: Ugy az angol, mint a francia kormányok újabb javaslatokkal álltak elő. Chamberlain felajánlotta, hogy újabb személyes megbeszélést folytat Hitlerrel és hasonló javaslatot tett Mussolini is. Ugyanezen német körök hangsúlyozzák, hogy a csehszlovákiai válság azonnali megoldást követel és most teszik meg az utolsó erőfeszítéseket a béke megmenekése érdekében.

Varsó. (Rador.) Franasovici Richard varsói román követet ma kihallgatáson fogadta Szeobek lengyel külügyi államtitkár.

Newyork. (Rador.) Sandiegoból jelentik: A Cincinnati, Trenton és Concord nevű könnyű cirkálók utasítást kaptak, hogy hathónapi élelemmel szereljék fel magukat és csütörtökön reggel induljanak el. Az új célját útközben tartják.

Legújabb sport!

Összeállították a magyar válogatott csapatokat

Budapestről jelentik: Budapest válogatott csapatai tudvalevően vasárnap Budapesten Bécs első garnitúrájával, Bécsben pedig Bécs második csapatával mérkőznek. A két magyar csapatot a szerdai tréning után Dietz Károly dr. magyar szövetségi kapitány a következőképpen állította össze:

Budapest I.: Szabó—Polgár, Biro—Lázár, Turay, Dudás—Kincses, Sárosi dr., Zsengeller, Kiszely, Titkos. Tartalékok: Futó, Szalai (Nemzeti), Müller és Hada.

Budapest II.: Sziklai (vagy Hada)—Olajkár I., Szojka—Szalai (Ujpest), Sárosi III., Balogh (Ujpest)—Bognár, Harangozó, Cseh, Deri, Horváth (vagy Kemeny). Tartalékok: Odry és Angyal.